

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2015

Jan Chmelíček

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Jan Chmelíček

**Reflexe vnitřní situace v USA před 11. zářím 2001
na příkladu seriálu Simpsonovi**

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Jan Chmelíček**

Vedoucí práce: **PhDr. Milan Kruml**

Rok obhajoby: 2015

Bibliografický záznam

CHMELÍČEK, Jan. Reflexe vnitřní situace v USA před 11. zářím 2001 na příkladu seriálu Simpsonovi. Praha 2015, 38 s. Bakalářská práce (Bc.), Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml.

Abstrakt

Tato práce si klade za cíl ukázat, že příběhy animované rodiny ze Springfieldu, které od roku 1989 vyplňují televizní programy stanic po celém světě, nejsou jen čistě zábavnou podívanou pro děti a dospělé, ale že v nich lze vystopovat velké množství sociálních, politických a náboženských témat, která vzhledem k popularitě této televizní série mohla ovlivnit vývoj smýšlení již několika generací diváků. Tuto tezi práce potvrzuje na výskytu mnoha souvislostí mezi obsahem jednotlivých dílů a jejich společenským podtextem.

Abstract

This work is showing that the adventures of animated family from Springfield, which are fulfilling TV programs all around the world since 1989, are not only an entertaining series for kids and adults, but that it also contains an important amount of social, political and religious issues, which, given to its popularity, could have influenced the development of its viewers' thoughts. This thesis is supported by showing the presence of a wide range of connections between the content of different episodes and their social context.

Klíčová slova

Simpsonovi, televizní seriál, animace, USA, náboženství, politika, reflexe.

Keywords

The Simpsons, TV series, animation, USA, religion, politics, reflexion.

Rozsah práce: 87 989 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. 05. 2015

Jan Chmelíček

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

**Příjmení a jméno diplomantky/ Razítko podatelny:
diplomanta:**

Jan Chmelíček

**Imatrikulační ročník diplomantky/
diplomanta:**

2012

E-mail diplomantky/diplomanta:

cmelin@centrum.cz

Studijní obor/forma studia:

Mediální studia / kombinovaná forma

Předpokládaný název práce v češtině:

Reflexe vnitřní situace v USA před 11. zářím 2001 na příkladu seriálu Simpsonovi

Předpokládaný název práce v angličtině:

Reflection of domestic situation in the USA before 9/11 in the tv series The Simpsons

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: *ZS 2012/2013*):
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2014/2015

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Od své prime time premiéry v roce 1989 se televizní seriál Simpsonovi stal jednou z nejoslavovanějších a nejznámějších ikon americké kultury. Tato kousavá satira na současnou americkou společnost a kulturu je v současnosti, kdy se připravuje již 26. sezóna, nejdéle vysílaným animovaným seriálem v prime timu všech dob. Úspěch série měl zásadní vliv na postavení televizní stanice FOX, která začala vysílat v roce 1986, a které výrazně pomohl zařadit se po bok velké trojky ABC, NBC a CBS.

Zmapováním a analýzou prvních 12-ti sérií kultovního seriálu Simpsonovi si práce klade za cíl zjistit, jak se odrážely soudobé domácí události v USA v americké televizní produkci od konce 80. let do roku 2001, jak se vnitřní problémy země promítly do jednotlivých epizod - a tudíž, jaká je jejich vypovídací a reportážní hodnota. Citované epizody by měly poukázat na stereotypy v americkém vnímání světa a odhalit případné názorové postoje tvůrců. Seriál jako médium různé interpretace světa odráží, či je naopak ovlivňuje.

Zaměřím se především na palčivé problémy, které trápí (nejen) americkou veřejnost, především na problémy spojené s imigrací a rasismem (epizody jako Mnoho Apua pro nic/Much Apu about nothing), s ochranou životního prostředí (Stařec a Líza/The Old Man and the Lisa), s alkoholismem (Homer vs. 18. dodatek ústavy/Homer vs. The Eighteenth Amendment) nebo s otázkou vlastnictví a držení zbraní (Pistolníková rodina/The Cartridge Family).

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod
2. Teoretická část
  - 2.1 Základní informace o seriálu, jeho předchůdcích a jeho tvůrcích
  - 2.2 Stručná historie vzniku seriálu, jeho vliv na úspěch stanice FOX
  - 2.3 Simpsonovi na českých obrazovkách
  - 2.4 USA na konci 20. století
  - 2.5 Vypovídací hodnota seriálu
  - 2.6 Metody analýzy
3. Praktická část
  - 3.1 Popis jednotlivých epizod seriálu reflektujících vnitřní situaci v USA
  - 3.2 Analýza
4. Závěr
  - 4.1 Interpretace analýzy
  - 4.2 Použitá literatura
  - 4.3 Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Jako materiál budou použity všechny relevantní epizody z prvních 12-ti sérií seriálu, tedy z let 1989 - 2001.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

V první části práce bych se chtěl zaměřit na Simpsonovi a jejich místo mezi rodinnými komediálními seriály - a nejen těmi animovanými. Simpsonovi jsou výraznou součástí obrovské skupiny komediálních seriálů, které do popředí staví tzv. nukleární rodinu, od The Flinstones po Family Guy. Na rozdíl od svých předchůdců byly Simpsonovi jednou z prvních show, která se věnovala od prvopočátků problémům reálného světa. Simpsonovi také byli jakousi revoltou proti idealizovanému portrétu domácího a rodinného života (společně se seriály jako Alf, Ženatý se závazky nebo Roseanne.)

Dále se budu věnovat vzniku stanice FOX, úspěchu dalších seriálů, které stanice vytvořila (např. Akta X), ale především podílu seriálu Simpsonovi, který se stal v podstatě vlajkovou lodí stanice, na úspěchu samotného FOXu. Pokusím se nastínit, zda případný úspěch seriálu mohl mít vliv na to, jak moc tvůrci interpretovali a "komentovali" situaci v USA, zda se seriál nesnažil stát více mainstreamovým, "uživatelsky dostupnějším" a díky tomu přitahujícím ještě větší davy.

V další části stručně zmapuji příchod seriálu na české obrazovky v kontextu doby a polistopadových změn, pokusím se též zanalyzovat jeho vliv na nově se utvářející kulturní pohled na svět, s oním odklonem od východu směrem k západu.

Po stručném vymezení politické, sociální, ekonomické a kulturní situace v USA na konci 20. století se zaměřím na samotnou kvantitativní a kvalitativní obsahovou analýzu vypovídacích hodnot seriálu v historickém a kulturním kontextu. Citované epizody by měly být částečným dokladem toho, jak se sami Američané vyrovnávají (a vyrovnávali) s mnohdy zamotanou a rychle se měnící realitou konce 20. století, a jak tvůrci reagovali na dění kolem sebe.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Brooks, Tim, Marsh, Earle: The Complete Directory To Prime Time Network And Cable TV Shows 1946-Present. New York, Random House Publishing Group, 2009, 1856 s. ISBN 978-0307483201

Zásadní publikace, která obsahuje informace o všech televizních seriálech vysílaných v USA po 2. světové válce. Kompletní historie primetime programů.

Cox, Michael and Stokes, Doug, US Foreign Policy, 2nd ed. (Oxford: Oxford University Press, 2012).

U.S. Foreign Policy, představuje jedno z nejpřehlednějších uvedení do problému zahraniční politiky USA, tato edice obsahuje též mapy klíčových regionů v textu diskutovaných.

Fiske, John - Hartley, John: Reading Television (New Accents). London 2003, ISBN-13: 978-0415323536

Jedna z nejzásadnějších knih v rámci mediálních studií vzniklá, která umožňuje v podstatě komukoliv za použití technik v textu popsaných analyzovat televizní programy a jejich původce.

Lewis, Jon E. - Stempel, Penny: Cult TV-The Comedies. London, Pavilion Books 1998, 256 s. ISBN-13: 978-0912333656

Kompletní průvodce posledními padesáti lety televizní komedie se spoustou užitečných informací, produkčních detailů a zajímavostí ze zákulisí více jak 300 nejzásadnějších show.

Jiráček, J. - Köpplová, B.: Média a společnost. Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. Praha, Portál 2002

Důležitá kniha pro studenty mediálních oborů, která poskytuje přehled o mediální scéně a mediálních studiích v České republice.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Datum / Podpis studenta/ky	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
.....	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/
pedagoga	

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD.....	2
ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ TÉMATU.....	4
CÍL PRÁCE, JEJÍ STRUKTURA A METODOLOGIE.....	5
VZNIK SERIÁLU.....	8
USA NA KONCI 20. STOLETÍ.....	11
REFLEXE SITUACE V USA NA ANALÝZE VYBRANÝCH DÍLŮ.....	14
1. REFLEXE POLITIKY.....	15
2. REFLEXE NÁBOŽENSTVÍ.....	21
3. REFLEXE RODINNÉHO ŽIVOTA.....	24
4. REFLEXE CIZÍCH NÁRODŮ.....	27
ZÁVĚR.....	29
SUMMARY.....	30
POUŽITÁ LITERATURA.....	31

Úvod

“Ale Marge, copak jde vtipy brát vážně? Jsou to jen přitroublý malůvky.”¹

Homer Simpson v Líza na stopě zlořádu

Z nesmírně bohaté americké televizní animované tvorby vystupuje jedna série příběhů, která se svou popularitou vymyká všemu ostatnímu, co kdy bylo pro televizi stvořeno: je to televizní seriál Simpsonovi, který od roku 1989, kdy televizní stanice FOX odvysílala první díl, vévodí celosvětovým žebříčkům popularity - a zájem o Simpsonovi ve světě ani dnes zdaleka neklesá, spíše naopak. Na podzim 2007 byl do světových kin uveden divácky úspěšný film *Simpsonovi ve filmu* a jednotlivé díly a série jsou překládány do mnoha jazyků. Příběhy žluté rodinky jsou dnes celosvětovým fenoménem, kterému je potřeba věnovat pozornost. Dokonce i světoznámý časopis Time, který v poslední den roku 1999 vydal žebříček toho nejlepšího, co 20. století světu přineslo, zařadil Simpsonovi na samotný vrchol v kategorii nejlepší televizní show.²

Seriál je, alepoň se tak může zdát po všech těch letech, kdy týden co týden přináší na obrazovky další epizody žluté rodinky, nevyčerpatelnou studnicí satiry na všemožná společenská témata. A bez sebemenších pochyb je jedním z nejlepších a nejinteligentnějších zdrojů humoru na televizních obrazovkách všech dob. Se svým množstvím narážek na populární kulturu, vizuálním i mluveným vtipem a satirickým vyobrazením americké každodennosti je toto dílo, které se zrodilo v hlavě ilustrátora Matta Groeninga před téměř třiceti lety, stále více než dobrým komentátorem dění kolem nás.

Ve své práci si kladu za cíl ukázat, že jednotlivé díly seriálu nelze považovat za čistě zábavnou podívanou pro děti, ale především pro dospělé. Simpsonovi v sobě totiž obsahují svědectví o době, ve které vznikali, neboť se při jejich tvorbě autoři nesčetněkrát inspirovali aktuálními událostmi, díky nimž jsou pak příběhy prosyceny mnoha politickými a společenskými tématy.

Názory tvůrců seriálu se v mnoha případech promítají do jednotlivých epizod. A ty se tak v podstatě stávají prostředkem propagandy. Pro mnohé - především mladé - diváky jsou pak animované příběhy rodiny Simpsonových prvním setkáním s mnoha rozličnými otázkami a

---

¹ *The Simpsons*. 37. díl. Mr. Lisa Goes to Washington [epizoda z televizního seriálu]. FOX 26. září 1991.

² The Best of the Century. *Time* [online]. 31. prosince 1999 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,993039,00.html>.

problémy současného světa a jeho vývoje; a tudíž způsob, kterými jim je tvůrčí tým seriálu prostřednictvím svých hrdinů předkládá, může do značné míry ovlivnit to, jak je později sami vnímají.

Podobné projevy lze sice dohledat ve spoustě seriálů z různých koutů světa, ovšem rozsah bakalářské práce nenabízí dostatečný prostor k tomu, abych se jim mohl více věnovat. Svou pozornost jsem proto obrátil pouze na Simpsonovi, jelikož v sobě spojují několik velice významných kritérií: vedle vysoké popularity je to především velké množství témat politických, náboženských a kulturních, kterým je v seriálu věnován prostor. Díky všem těmto prvkům pak mají Simpsonovi mnohem větší dopad a vliv, než kterákoliv jiná animovaná série v dějinách televizního vysílání. Nebojím se konstatovat, že Simpsonovi měli časy - někdy mezi 4. a 10. sérií - kdy bylo možno je dokonce označit za geniální: přístupným, ale ne bezduchým humorem odkazujícím na společenské a (pop)kulturní dění; postavami, které svým charakterem rozehrávaly příběh každé epizody a divák se jim podle situace mohl smát i s nimi soucítit; příběhy jednotlivých dílů, které byly poutavé, vypointované a zábavné.

Jenže vysoko nastavenou laťku seriál nebyl schopen udržet a postupem času je ve všech výše jmenovaných oblastech čím dál slabší a předvídatelnější.

První část této práce má za úkol stručně představit vznik seriálu, hlavní postavy, které se na jeho tvorbě podíleli, a jeho prosazení se ve světě. Dále stručně popíšu situaci ve Spojených státech amerických. Ve druhé části pak je do takto nastíněného kontextu zasazen rozbor několika stěžejních témat a společenských jevů, které na konci 20. století utvářely Spojené státy americké. U těchto pak podrobně rozebírám zdroje inspirace – především v podobě historických událostí, ale i společenské situace, ze které autoři čerpali. Analyzuji způsob, jakým je tvůrci seriálu divákům předkládali. Na tom všem se pak snažím ukázat, jaký dopad mohly příběhy animované rodiny ze Springfieldu na diváky mít.

Z důvodu omezeného rozsahu práce jsem se rozhodl zabývat pouze prvními dvanácti sériemi seriálu. Základními prameny, ze kterých čerpám, jsou samozřejmě jednotlivé epizody, kterých je v součtu první až dvanácté série celkem 269.

Vedle těchto pramenů jsem informace čerpal i z velice obsáhlé databáze na webu www.simpsonsarchive.com (dříve www.snpp.com, což byla zkratka odvozená ze Springfield Nuclear Power Plant). Web, který je editován fanoušky z celého světa, přináší obrovské množství informací k seriálu a sám o sobě by zasluhoval samostatnou studii.

Základní vymezení tématu

Po čtvrtstoletí své existence jsou Simpsonovi stále jedním z nejlépe hodnocených televizních seriálů všech dob. Seriál samotný se stal nejdéle běžící animovanou sérií v historii televizního vysílání a zároveň nejdéle běžící show v hlavním vysílacím čase. Miliony diváků po celém světě usedají týden co týden před televizní obrazovky, což ze seriálu dělá jeden z nejvíce sledovaných televizních programů.

Přes třicet let drželi primát nejdéle vysílaného animovaného seriálu v hlavním vysílacím čase Flinstoneovi. Kocem 80. let 20. století se však ve Spojených státech amerických zrodil fenomén, který je měl několikanásobně překonat.

V mnoha směrech se Simpsonovi v podstatě vymykají jakémukoliv nastíněnému teoretickému rámci animovaných seriálů. Ano, je to sice animovaný seriál, jenže není úplně tak pro děti, protože jim nedává zrovna ten nejzářivější příklad rodinného soužití. Bart je bez sebemenších pochybností problémovým dítětem a hlava rodiny Homer se jako modelový otec a manžel také rozhodně nechová. Přesto Simpsonovi jako rodina reprezentují klasickou středostavovskou americkou rodinu, onu rodinu nukleární, skládající se z otce, matky a jejich dětí.³

Simpsonovi sice mají v rámci rodiny časté problémy s penězi, přesto ve svých příbězích již procestovali v podstatě celý svět (během svých dobrodružství navštívili všechny kontinenty včetně Antarktidy); mohou si dokonce dovolit, že Marge je ženou v domácnosti. Springfield je ve všech směrech naprosto soběstačné město a dokonce má spojení s celým světem díky mezinárodnímu letišti, přístavu a železniční i dálniční síti, na které je napojen. Může se pyšnit vlastní televizní stanicí, Kanálem 6, jejíž hvězdy samozřejmě žijí nedaleko od domu Simpsonových - reportér Kent Brockman informuje obyvatele Springfieldu o všemožných novinkách v každodenním zpravodajství, Šáša Krusty pak přináší radost Bartovi a Líze v rámci své estrádní show, v jejímž programu se objevují skeče Itchyho a Scratchyho (které jsou samozřejmě také vytvářeny společností ve městě sídlící). Město se dále může chlubit dvěma univerzitami nebo vlastním pivovarem, který produkuje Homerovo oblíbené pivo Duff. Tvůrci prostě popustili uzdu fantazii a vytvořili bizarní svět fiktivního města se spoustou obchodů, restaurací, vědeckých institucí a všemožných spolků. Oprávněně se domnívám, že žádné jiné město na světě se nemůže pyšnit takovou občanskou vybaveností jako právě bydliště Simpsonových.

---

³ CANTOR, Paul A. The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. *Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 735.

I samotné složení obyvatelstva města je naprosto unikátní - v seriálu vystupují postavy tak rozličných životních osudů, charakteristik a zaměstnání, že zákonitě musí často docházet k humorným situacím.

Cíl práce, její struktura a metodologie

Tato práce má za cíl propojit televizní seriál, tedy jedno z masově přijímaných médií, které dokáže společenskou debatu nejen reflektovat, ale zároveň i ovlivňovat, a reflexi historických a společenských změn ve Spojených státech amerických na konci 20. století, respektive před počátkem tzv. Války s terorismem, která následovala po teroristických útocích na USA 11. září 2001.

Práce by měla prohloubit dosavadní pozorování týkající se reflexe společenských jevů v oblasti animované tvorby zaměřené na zmíněné období. Hlavním cílem je zmapovat a analyzovat epizody z prvních dvanácti sérií seriálu Simpsonovi a pokusit se pojmenovat a označit jejich reportážní hodnotu. Práce by zároveň měla odpovědět na otázku, jak je problematika vývoje USA během posledního desetiletí 20. století právě v Americe seriálově zpracována, a na základě tohoto pozorování určit tendenci studovaného období. Z provedeného výzkumu by pak měly být potvrzeny či vyvráceny teze, že citované epizody jsou ve své podstatě dokladem toho, jak se sami Američané vyrovnávají a vyrovnávali s mnohdy zamotanou a rychle se měnící realitou konce 20. století, a že tvůrci často reagovali na americkou každodennost a komentovali dění kolem sebe.

K dosažení výše stanovených cílů práce používá metodu kombinující analýzu primárních zdrojů (tj. jednotlivých epizod) a dostupné literatury, doplněnou o prvky komparativní studie. Jednotlivé epizody však nejsou analyzovány z hlediska objektivity. Práce by měla být vnímána spíše jako prostředek pro individuální zobrazení historických událostí a společenských jevů, které byly a stále ještě jsou v americké společnosti zásadními tématy společenské diskuze. Doplněním informací o vybraných epizodách a dobovém kontextu je pak podáno širší spektrum, v němž tato jednotlivá díla vznikala, jak odrážela aktuální debatu na dané téma, nebo ji sama ovlivňovala.

V samotné praktické části práce se zaměřím především na čtyři témata. Prvním bude vnímání a zobrazení politického světa v seriálu. Druhým rozebíraným tématem bude pohled tvůrců na náboženství a duchovno, po kterém bude následovat reflexe rodinného života. A konečně čtvrtým tématem pak bude otázka cizinců a jejich seriálové vyobrazení.

Výběr těchto témat pak osvětluje určité odchylky od původní teze. Nejvýznamnější změny díky tomu doznal samotný obsah práce, totiž vynechání některých podkapitol a naopak přidání nových. Práce je tak rozdělena a strukturována jinak, než naznačovala původně schválená teze. Při tvorbě finální podoby práce také nebyla použita všechna literatura, která se objevuje v tezi. Oproti tomu byly použity nově vyhledané a vhodnější tituly.

Po historiografickém úvodu následuje rozbor výše pojmenovaných témat analýzou vybraných epizod, natočených během daného období. Z rozboru a srovnání těchto konkrétních epizod pak vyplývají obecnější závěry týkající se reflexe soudobých dějin a společenských jevů v seriálu.

Na zpracování práce bylo použito 269 epizod seriálu Simpsonovi, tedy kompletní série číslo 1 - 12. Ty se nacházejí na digitálních optických datových nosičích (DVD), které byly ve Velké Británii vydány společností Twentieth Century Fox UK.

Samotné rozhodnutí použít pro práci jen prvních 12 sérií bylo ovlivněno několika faktory. Jedním z nich je fakt, že pozdější série, tudíž ty, které byly vytvořeny po sezóně 2000 - 2001, už nedosahují takové kvality. Dokonce i v očích samotných tvůrců má jejich kvalita sestupnou tendenci. Sám Matt Groening už v bonusových materiálech na DVD k deváté sérii kriticky označuje epizodu *The Principal and the Pauper* (Ředitel Skinner a seržant Skinner)⁴ za jeho nejméně oblíbený díl. Televizní a filmový kritik Ian Jones tuto kritiku plně podpořil, když ve svém článku pro britský *The Guardian*, který předcházel celosvětové premiéře filmového zpracování seriálu, onu epizodu popsal jako moment, kdy se seriál jako celek vydal na cestu, na níž *“otěže převzaly lenost a snížená citlivost.”*⁵ I Chris Turner ve své práci zastává názor, že zlatá doba seriálu jakožto komplexního celku skončila v půlce roku 1997, tedy se závěrem osmé série.⁶

Osobně se domnívám, že zlatá doba seriálu pokračovala až do přelomu tisíciletí. Prvních dvanáct sérií vnímám jako stejně kvalitní a podnětné pro studium seriálu, přičemž některé vybrané díly z tohoto období považuji za velice zásadní - ať již z pohledu samotné dráždivosti a kontroverznosti jimi zobrazovaných a popisovaných témat, či díky naprosto trefné a neotřelé satíře.

Z pohledu fanouška však musím připustit, že již s koncem 12. série bohužel seriál opravdu nabral tendenci výrazně sestupnou. Odvaha a svěží nápady se ze seriálu začaly postupně vytrácet a -

---

⁴ *The Simpsons*. 180. díl. *The Principal and The Pauper* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 21. září 1997.

⁵ JONES, Ian. Rise and fall of a comic genius. *The Guardian* [online]. Poslední změna 16. července 2007 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.theguardian.com/film/2007/jul/12/features.features11>.

⁶ TURNER, Chris. *Planet Simpson: How a Cartoon Masterpiece Documented an Era and Defined a Generation* (1st revised ed.). London: Ebury Press, 2005. 480 s.

jak na všemožných diskuzních fórech poznamenali samotní fanoušci - samotná postava Homera už v novějších epizodách i v celovečerním filmu není tak vtipná.

Dalším z faktorů pro volbu prvních dvanácti sérií byla samozřejmě i snaha o lepší organizaci práce - připomeneme-li, že v současné době probíhají práce již na 27. sérii, je jasné, že studovaný vzorek by již byl příliš obsáhlý. Roli samozřejmě sehrála i dostupnost starších sérií na samotných discích. V neposlední řadě je nutno zmínit, že stopáž jednotlivých epizod je v rozmezí 20 až 22 minut a roli tudíž sehrála i jistá časová náročnost.

Na tomto místě by se také hodilo dodat, že pro potřeby práce samozřejmě zdaleka postačí prvních dvanáct sérií, neboť je v nich obsaženo vše potřebné ke studiu vybraných otázek a témat; v dalších sériích již často dochází k pouhému opakování a převrácení již jednou použitého.

Seriál není statickým produktem, který byl jednou vytvořen a nyní by měl být interpretován - je tomu přesně naopak. S přibývajícimi sezónami se neustále rozrůstá a s produkcí nových a nových epizod se dále vyvíjí svým osobitým způsobem. Je to bohatý audio-vizuální zdroj, který prezentuje námi zkoumaná témata v soustavě rozličných symbolů.

Dominantním jazykem seriálu je angličtina, která se objevuje v téměř každé scéně, ať již v psané nebo mluvené podobě, v množství případů dokonce v obou. Použití jiného než anglického jazyka je řídké, nicméně v seriálu se vyskytuje množství scén, v nichž je možné identifikovat i jiné jazyky. Nejčastěji se tak vyskytuje francouzština, nicméně poměrně časté je i využití španělštiny (či anglické španělštiny), především díky přítomnosti mexických postav (např. Čmeláčí muž, angl. Bumblebee man). Dále se španělština samozřejmě objevuje ve spojitosti se zmínkami o Mexiku. Také nesmíme zapomínat na nepříliš časté a izolované použití španělštiny samotným Bartem Simpsonem, jakým je například jeho zvolání "*Caramba!*", které lze přeložit jako "*Hrome!*" nebo "*Sakra!*".

Na závěr ještě pro úplnost připomínám, že není-li uvedeno jinak, všechny překlady jsou provedeny autorem práce.

Vznik seriálu

Když roku 1986 začala vysílat poslední z velké čtyřky televizních stanic v USA, zbylé tři (ABC, NBC a CBS) si byly jisty, že jejich výsostné postavení na piedestalu televizní zábavy není ohroženo. Jenže o necelých třicet let později je tomu přesně naopak. FOX se stal tím, kdo udává směr televizní zábavy v době, kdy se většina divácké obce od televize jako masového média odklání. Fox vsadil v začátcích svého vysílání na nové, neokoukané seriály, které byly přesným opakem pořadů o ideální rodině, reprezentovaných například populární The Cosby Show (1984 - 1992) na NBC. V dubnu 1987 se tak na televizních obrazovkách objevil pořad o disfunkční rodině, v níž muž holduje sledování televize, jeho žena nakupování a oba se spolu otevřeně baví o sexu a neúspěších a zklamáních, které jim pravidelně přinášejí jejich dvě dospívající ratolesti. *Married... with children* (Ženatý se závazky) nasadil FOX do nedělního hlavního vysílacího času a ostatní televize se jenom pošklebovaly, od podobného typu pořadu se totiž nijaké újmy neobávaly. Jak ostatně vzpomíná Joe Abruzzese, který v době, kdy FOX zahájil své vysílání, pracoval v oddělení prodeje reklamy v CBS: *“Na Fox jsme se dívali jako na malou, opravdu hodně malou stanici.”*⁷

Pak se ale stalo v souvislosti se seriálem *Ženatý se závazky* něco, co nejprve vypadalo jako počátek pádu FOXu jako televizní stanice; místo toho se však samotnému seriálu a celé mladé televizní společnosti dostalo zvýšeného zájmu veřejnosti.

Jistá Terry Rakolta z Detroitu ve státě Michigan 15. ledna 1989 shlédla se svými dětmi jednu epizodu seriálu *Ženatý se závazky*, načež se rozhodla zahájit dopisovou kampaň proti firmám, které v průběhu vysílání onoho dílu měly zaplacený reklamní čas. Rakoltové vadila obsahová stránka epizody *Her Cups Runneth Over* režiséra Gerryho Cohena, v němž dva z hlavních hrdinů seriálu vedou dlouhé hovory o vibrátorech a dámském spodním prádle - a poté se, v neohrabané snaze zakrýt svou erekci po návštěvě obchodu s dámským spodním prádlem, pohybují směšně.

Firmy, mezi nimi i nadnárodní koncerny jako Procter & Gamble, Coca-Cola a McDonald's, nařídily svým reklamním agenturám, aby již další reklamní čas v době určené pro vysílání seriálu nekupovaly. Společnost Procter & Gamble ve svém prohlášení uvedla, že si nechala znovu celý program vyhodnotit a nyní uznává, že seriál *Ženatý se závazky* je *“negativním portrétem americké*

---

⁷ STEINBERG, Brian: How Fox Went From Small Outcast to Broadcast Powerhouse. *Advertising Age* [online]. 18. dubna 1991 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://adage.com/article/media/fox-small-outcast-broadcast-powerhouse/227030/>

rodiny”⁸. Společnost Coca-Cola se dokonce v dopise adresovaném Terry Rakoltové ústy svého prezidenta omluvila. Nicméně výsledek byl zcela opačný, než Rakoltová původně zamýšlela. Fox zareagoval přesunutím pořadu na pozdější dobu (o celých 30 minut...), o peníze z reklamy tím pádem nepřišel, společnosti v průběhu pořadu dále inzerovaly a zvýšená publicita způsobila, že když FOX 17. prosince 1989 odvysílal speciální vánoční epizodu seriálu, přilákal k obrazovkám rekordních 17 milionů diváků - NBC mělo ve stejnou dobu 12, CBS 11 a ABC 10 milionů diváků.⁹ Velká trojka tak byla poprvé poražena a televizní trh v USA byl připraven na příchod animovaného seriálu, který měl vstoupit do dějin. A seriál *Ženatý se závazky* vydržel na televizních obrazovkách až do roku 1997.

Neděle 17. prosince 1989 nebyla jen dnem, kdy *Ženatý se závazky* ovládl sledovanost ve Spojených státech. Byl to i den, kdy FOX odvysílal první epizodu animovaného televizního sitcomu *Simpsonovi*, založeného na sérii skečů duchovního autora projektu Matta Groeninga. První epizoda se jmenovala *Simpsons Roasting on an Open Fire*.¹⁰ V České republice tento díl odstartoval vysílání celého seriálu v lednu 1993 pod názvem *Vánoce u Simpsonových*. Postavy rodiny Simpsonových už v prosinci 1989 nebyly americkému publiku úplně neznámé; od poloviny roku 1987 se totiž postupně objevovaly v celkem osmačtyřiceti minutových skečích v pořadu *The Tracey Ullman Show*.¹¹ Ale zatímco v prosinci 1989, kdy Simpsonovi debutovali jako seriál v hlavním vysílacím čase, bylo s jejich hlavními hrdiny právě díky pořadu Tracey Ullmanové obeznámeno jen 14% Američanů, o necelý rok později, v listopadu roku 1990, byli již známy celým 85% obyvatel USA.¹²

V dokumentárním filmu BBC z roku 2000 Matt Groening, autor comicsu *Life In Hell*, kterým si udělal jméno na počátku 80. let, a výkonný producent pořadu *The Tracey Ullman Show* James L. Brooks popisují, jak proběhl jejich první kontakt ohledně později tolik úspěšné

---

⁸ The Media Business: A Mother Is Heard as Sponsors Abandon a TV Hit. *New York Times* [online]. 2. února 1989 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.nytimes.com/1989/03/02/business/the-media-business-a-mother-is-heard-as-sponsors-abandon-a-tv-hit.html?pagewanted=1>

⁹ SEYMOUR, Gene a BYRD, Veronica. Has "Married...With Children" been muzzled? Did the boycott of the raunchy Fox sitcom ever happen? *Entertainment Weekly* [online]. 16. února 1990 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.ew.com/article/1990/02/16/has-marriedwith-children-been-muzzled>

¹⁰ *The Simpsons*. 1. díl. *Simpsons Roasting on an Open Fire* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 17. prosince 1989.

¹¹ *The Simpsons*. 138. díl. *The Simpsons 138th Episod Spectacular* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 3. prosince 1995.

¹² McDOUGAL, Dennis a CERONE, Daniel. Ullman Has a Cow Over Simpsons: Lawsuit Alleges She Was Cut Out of Millions in Merchandising Profit. *Los Angeles Times* [online]. 19. dubna 1991 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z http://articles.latimes.com/1991-04-19/entertainment/ca-419_1_tracey-ullman-show

spolupráce.¹³ Brooks vzpomíná, jak se mu jednoho dne do ruky dostal strip, který Groening vytvořil již v roce 1982 - *The Los Angeles Way of Death*. Groening, rodák z Portlandu v Oregonu, v dokumentu popisuje, jak vytvořil hlavní postavy budoucího slavného seriálu na koleně během patnácti minut před prvním setkáním s Brooksem, neboť se bál, že by případný neúspěch animovaných skečů v pořadu Ullmanové mohl ohrozit jeho slibně se rozvíjející kariéru. Pojmenoval postavy po členech vlastní rodiny, jen postavě syna nedal své vlastní jméno Matt, ale Bart. To je anagramem slova *brat*, které lze z angličtiny přeložit jako neřád, fakan, či spratek.¹⁴

A obrovský hit byl na světě. FOX v první polovině devadesátých let zásoboval v podstatě celý svět úspěšnými seriály jako *Beverly Hills 90210* nebo *X Files*,¹⁵ ale žádná z pozdějších sérií nedosáhla takového ohlasu jako právě Simpsonovi.

Obrázek 1 - Groeningův comics Life in Hell, který se dostal do rukou Brooksovi. GROENING, Matt. *The Los Angeles Way of Death*. 1982.

¹³ *The Simpsons: America's First Family* [dokumentární film]. Režie Ralph Lee, UK, BBC, 2000.

¹⁴ RICHMOND, Ray a COFFMAN, Antonia, ed. *The Simpson: A Complete Guide to Our Favourite Family*. New York: Harper Perrenial, 1997. 256 s.

¹⁵ KIMMEL, Daneil M. *The Fourth Network: How Fox Broke the Rules and Reinvented Television*. Chicago: Ivan R. Dee publisher, 2004. 323 s.

USA na konci 20. století

V průběhu let 1989 - 2001, v jejichž rozmezí bylo v rámci seriálu Simpsonovi vytvořeno a odvysíláno prvních 12 sérií ze současných šestadvaceti, se v pracovně Bílého domu vystřídali tři prezidenti, když se mezi Bushe staršího a mladšího mezi lednem 1993 a lednem 2001 vklínil demokrat Bill Clinton. Chceme-li stručně zhodnotit jejich počínání v Bílém domě, musíme si nejprve připomenout zásadní milníky světových dějin onoho období.

Konec 20. století poznamenala řada významných událostí, které měly zásadní vliv na uspořádání světa, tím pádem tedy i na směřování USA. Zahraniční politika USA byla v tomto období nucena vypořádat se s jedním významných historickým mezníkem, kterým byl konec studené války. Již v roce 1987 byla na summitu Gorbačova a Reagana ve Washingtonu podepsána smlouva o odstranění všech raket středního doletu z Evropy (Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty - INF), v roce 1989 se pak zhroutily komunistické režimy v zemích sovětského bloku. V lednu 1991, poté, co se nepodařilo obnovit suverenitu Irákem okupovaného Kuvajtu diplomatickou cestou, zahájily mezinárodní síly koalice 28 států letecké útoky na Irák, čímž začala Válka v Perském zálivu. V červenci toho samého roku pak Gorbačov a Bush podepsali smlouvu START-I o snížení počtu strategických jaderných zbraní, kterou v lednu 1993 doplnila smlouva START-II. K tomu si připočtíme rozpad Jugoslávie, následnou občanskou válku a koncem 20. století i Kosovskou krizi; dále neutuchající napětí mezi Indií a Pákistánem, občanské války a etnicko-náboženské tenze genocidního charakteru na africkém kontinentu, neklid na Blízkém a Středním východě a v bývalých středoasijských republikách Sovětského svazu. Zapomínat nelze ani na konflikt na Srí Lance nebo na spor mezi zapatisty a oficiální vládou v mexickém státě Chiapas. Jak poznamenal ve své práci Vladimír Nálevka, *“podle údajů britského Ústavu strategických studií existovalo v předposledním roce 20. století v různých částech světa 22 ohnisek politického, sociálního, etnického a náboženského napětí, které se kdykoliv mohly stát zárodkem nebezpečného lokálního či regionálního konfliktu.”*¹⁶

V roce 1993 publikoval dnes již zesnulý ředitel Institutu strategických studií Harvardovy university profesor Samuel P. Huntington v prestižním periodiku *Foreign Affairs* studii, kterou

---

¹⁶ NÁLEVKA, Vladimír: *Světová politika ve 20. století (II.)*. Praha: Nakladatelství Aleš Skřivan ml., 2000, s. 260.

nazval *The Clash of Civilizations* (Střet civilizací), v níž polemizoval s esejí Konec dějin,¹⁷ kterou v roce 1989 publikoval Američan japonského původu Francis Fukuyama. Ten tvrdí, že se po událostech z konce osmdesátých a počátku devadesátých let 20. století nacházíme na konci dějin, který se v politice projevuje vítězstvím liberální demokracie, zatímco v ekonomické sféře je provázen vítězstvím liberální ekonomiky. Tato vize však není, jak by se možná podle názvu mohlo zdát, vizí hrůzného, apokalyptického konce. „*V dohledné budoucnosti bude svět rozdělen na dvě části: posthistorickou a tu, jež dosud vězí v dějinách.*“¹⁸ Posthistorická část světa, kterou Fukuyama charakterizuje institucí liberální demokracie, bude klást největší důraz na hospodářské vztahy; politika ve smyslu boje o moc svůj význam ztratí. Jednotlivé národní státy budou dále existovat a společného jmenovatele najdou v politické koncepci liberalismu. Historický svět se bude naopak utápět v konfliktech v otázkách náboženských, etických, ideologických i národnostních. Mocenská politika se bude řídit starými pravidly platnými před koncem dějin.

Oproti tomu Huntington je ve své knize přesvědčen o tom, že svět po studené válce přestal být rozdělen bipolárně; on sám ho nyní dělí na osm základních civilizačních okruhů (západní - euroatlantický, latinskoamerický, konfuciánský v Číně, africký, islámský, hinduistický, pravoslavný, tedy slovansko-ortodoxní, a japonský), k jejichž předpokládanému střetu musí zákonitě dojít, především v důsledku rozdílné náboženské a kulturní identity.¹⁹

Ať už se přikloníme k jedné, či druhé teorii, je jasné, že rozpadem bipolárního světa a ukončením studené války došlo k *“destabilizaci mezinárodních vztahů; vzrostla animozita vůči sousedním státům a celková netolerance.”*²⁰

V takto pohnuté době bylo pak jasné, že americký prezident musí na mezinárodním poli vyvíjet značnou aktivitu. Po svém volebním vítězství z roku 1988 nastoupil 20. ledna 1989 do prezidentského úřadu George H. W. Bush. Hned následujícího roku po Bushově inauguraci zasáhla Spojené státy americké hospodářská recese,²¹ ovlivněná i prudkým zvýšením cen ropy na světových trzích po irácké invazi do Kuvajtu. Ta posléze amerického prezidenta přiměla k nedodržení jeho

¹⁷ FUKUYAMA, Francis: *Konec dějin a poslední člověk*. Praha: Rybka Publishers, 2002. 382 s.

¹⁸ FUKUYAMA, Francis: *Konec dějin a poslední člověk*. Praha: Rybka Publishers, 2002, s. 265.

¹⁹ HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. 448 s.

²⁰ NÁLEVKA, Vladimír. *Světová politika ve 20. století (II.)*. Praha: Nakladatelství Aleš Skřivan ml., 2000, s. 244.

²¹ WALSH, Carl E.. What Caused 1990 - 1991 Recession? *Economic Review. Federal Reserve bank of San Francisco* [online]. 1993, no. 2, s. 33 - 48. [cit. 10. května 2011]. Dostupné z http://www.frbsf.org/economic-research/files/93-2_34-48.pdf

největšího předvolebního slibu, když se na republikánském srazu v roce 1988 během své předvolební kampaně téměř dušoval, že nebude zvyšovat daně. “*Čtěte mi ze rtů: žádné nové daně.*”²² Tento slavný výrok zůstal v povědomí lidí na dlouhou dobu.

Bushova iniciativa na mezinárodním poli mu v očích Američanů výrazně uškodila, neboť postupně vedla k zanedbávání domácích ekonomických a sociálních problémů. To v konečném účtování oslabilo jeho pozici natolik, že byl v následujících prezidentských volbách poražen demokratickým kandidátem Williamem Jeffersonem Clintonem, který ve volbách uspěl především díky slibům o tom, že vyvede americkou ekonomiku z recese, prosadí zlepšení neutěšené situace v oblasti sociálního zabezpečení, zdravotní péče a školství a zároveň omezí obrovský rozpočtový deficit. Clinton skutečně během svého působení v úřadě dovedl USA k hospodářskému vzestupu; na druhou stranu však byl slabý a nerozhodný v zahraniční politice. Jeho pověsti navíc uškodilo i několik skandálů, mezi nimiž je nejznámější aféra s Monikou Lewinskou, která se dostala na povrch v roce 1998. Clinton byl jako teprve druhý prezident v historii USA nucen podstoupit proces zvaný impeachment (obvinění), během něhož mu reálně hrozilo odvolání z funkce. Přesto je jeho působení v Bílém domě zpětně hodnoceno jako veskrze pozitivní, což se už tolik nedá tvrdit o jeho následovníkovi v úřadě, tedy o dalším z rodu Bushů.

George Walker Bush provedl USA dvěma volebními obdobími mezi lednem 2001 a lednem 2009. V posledním roce jeho úřadování provedlo Pew Research Center průzkum mezi 109 americkými historiky. Celých 61% z nich označilo George Bushe ml. za nejhoršího prezidenta, co kdy Spojené státy americké měly; 98,2% historiků pak označilo jeho počínání v prezidentském křesle za neúspěšné, zbytek by ono období hodnotil úspěšně.²³ A to nejsou zrovna lichotivá čísla.

Pravdou je, že období Bushovy vlády nebylo přijímáno pozitivně ani samotnými řadovými Američany, jeho obraz ve světě také není zrovna kladný. Bush byl po událostech z 11. září 2001 nucen změnit americkou zahraniční politiku, která od té doby byla, společně s politikou domácí, podřízena válce proti terorismu. Za Bushova působení byly v USA přijaty zákony, které zřetelně omezovaly občanské svobody, popularitu ve světě si nezískal svými výroky o globálním oteplování a odmítnutím podepsat Kjótský protokol. Po invazi do Iráku jeho popularita postupně klesala, až se

---

²² “I’m the one who will not raise taxes. My opponent now says he’ll raise them as a last resort, or a third resort. But when a politician talks like that, you know that’s one resort he’ll be checking into. My opponent, my opponent won’t rule out raising taxes. But I will. And The Congress will push me to raise taxes and I’ll say no. And they’ll push, and I’ll say no, and they’ll push again, and I’ll say, to them, read my lips: no new taxes.” Video dostupné z <http://abcnews.go.com/Politics/video/george-bush-read-my-lips-no-new-taxes-29017491>

²³ McELVAINE, Robert S. HNN Poll: 61% of Historians Rate the Bush Presidency Worst. *History News Network* [online]. 11. června 2008 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://historynewsnetwork.org/article/48916#sthash.PH4ovRQL.dpuf>

v USA v roce 2008 dostala na absolutní minimum - v tu dobu byl Bush populární mezi pouhými 28% Američanů.²⁴

Reflexe situace v USA na analýze vybraných děl

Pokud *“mohou filmy formovat a spoluutvářet Ameriku,”*²⁵ pak dopad úspěšných televizních sérií, mezi něž se Simpsonovi oprávněně a zaslouženě řadí, musí být zákonitě ještě větší. Postava na televizní obrazovce se totiž přímo dotýká diváků před ní a stává se v podstatě jakýmsi kamarádem a členem rodiny. A protože tyto postavy se svými příběhy navštěvují kuchyně, obývací a dětské pokoje a ložnice s železnou pravidelností týden co týden, divák se s nimi a jejich životem v podstatě ztotožňuje a účastní se ho - vidí je přicházet, vyrůstat a umírat. A postavy mu za to na oplátku tvoří společnost po dlouhé roky, v případě Simpsonových již celá desetiletí.

Jak ve své stati upozornil Jonathan Gray, *“..než by jen byli Američany... Simpsonovi byli více viděni jako aktivní komentátoři dění v Americe.”*²⁶ A možná právě díky tomuto svému daru trefně okomentovat a popsat dění v USA byli Simpsonovi natolik úspěšní i v ostatních zemích. Jak zmiňuje Pinsky, v případě seriálu Simpsonovi se jedná o jeden z nejlepších vývozních artiklů Spojených států amerických; v době svého vrcholu byli Simpsonovi vysíláni v 70 zemích celého světa.²⁷

Díky tomu by se dalo říci, že Simpsonovi jsou v podstatě jedním z největších *“pachatelů”* celosvětové amerikanizace. Jak ostatně ve své práci poznamenává Marshall McLuhan: *“V podstatě každý americký film viděný mimo Ameriku působí jako rafinovaná politická propaganda.”*²⁸

Na druhou stranu je však potřeba si připomenout, že právě Simpsonovi a jejich veskrze kladné přijímání mimoamerickými diváky, je v určité míře zapříčiněno jejich satirickým zobrazením Ameriky a jejích kapitalistických hodnot.

---

²⁴ GILBERT, Martin. *The Routledge Atlas of American History*. New York, London: Routledge 2009. s 173.

²⁵ SKLAR, Robert: *Movie-Made America: A Cultural History of American Movies*. New York: Vintage Books, 1994. s 38.

²⁶ GRAY, Jonathan. *Imagining America: The Simpsons Go Global. Popular Communication: The International Journal of Media and Culture*. 2007, vol. 5, no 2, s. 129 - 148.

²⁷ PINSKY, Mark I. *The Gospel according to the Simpsons. Bigger and Possibly Even Better! Edition*. Louisville: Westminster John Knox Press, s. 39.

²⁸ McLUHAN, Marshall (2001): *Understanding media*. London and New York: Routledge, s. 339.

1. Reflexe politiky

Zatímco duchovní otec seriálu Matt Groening označuje sám sebe za liberála, který ve volbách podporuje kandidáty Demokratické strany, jeden z hlavních scénaristů seriálu John Swartzwelder je konzervativec. Tou největší výhodou celého seriálu je ovšem to, že nestrání nikomu a ničemu - do obou nejsilnějších amerických stran se střetuje se stejnou kadencí. A tak se v epizodě *Bart Gets an Elephant* (Bart dostane slona) na sjezdu Republikánské strany objevují hesla jako *“Chceme to nejhorší pro všechny”* a *“Jsme prostě čisté zlo”*, zatímco na sjezdu demokratů se z transparentů dozvídáme, že *“Nenávidíme život a sami sebe”* a *“Neumíme vládnout”*.²⁹

Kromě postavy Lízy, která je v jedné osobě vegetariánkou, bojovnicí za ženská práva i za práva zvířat, se ostatní členové rodiny do světa politiky moc nemíchají. Ale i Lízino mnohdy až fanatické zaujetí především v otázkách ochrany životního prostředí je často konfrontováno s názory dalších obyvatel Springfieldu. Tyto konfrontace ji pak v jejích postojích usměřňují méně radikálním směrem. Jednu z nejcennějších lekcí dostane na konci vegetariánského dílu, kdy jí Apu říká: *“Před jistou dobou jsem se, Lízo, naučil ostatní tolerovat, ne jim vnucovat své přesvědčení. Víš, lidi můžeš ovlivnit, aniž by jsi je pořád otravovala.”*³⁰

Nejzásadnější postavou, která si politickou kariéru zvolila i za náplň svého života ve Springfieldu, je tak starosta města Joseph Fitzgerald O'Malley Fitzpatrick O'Donnell "Joe" Quimby. Ten je v originální verzi seriálu prezentován se silným přízvukem, který připomíná 35. prezidenta Spojených států amerických Johna Fitzgeralda Kennedyho.³¹ Starosta Quimby je postava, která v sobě spojuje všechny neduhy dnešních politiků. Je neuvěřitelným způsobem zkorumpovaný a jeho vlastní zájmy jsou mu přednější než zájmy voličů a města, jemuž po léta vládne. V epizodách *Marge in Chains* (Marge za mřížemi) a *Sideshow Bob Roberts* (Návrat Leváka Boba) je vidět jeho kancelář, jejíž zeď zdobí znak starostenského úřadu, na němž je napsáno *MAYOR OF SPRINGFIELD - CORRUPTUS IN EXTREMIS*.^{32,33} Quimby holduje alkoholu a lehkým ženám, nejčastěji jsou zobrazovány jeho milostné avantýry s Miss Springfield. Jeho častou hláškou je *“Vote Quimby!”* (tedy *“Volte Quimbyho!”*).

---

²⁹ *The Simpsons*. 98. díl. Bart Gets an Elephant [epizoda z televizního seriálu]. FOX 31. března 1994.

³⁰ *The Simpsons*. 133. díl. Lisa the Vegetarian [epizoda z televizního seriálu]. FOX 15. října 1995.

³¹ CANTOR, Paul A. The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. *Political Theory*. 1999, vol. 27, no. 6, s. 734 - 749.

³² *The Simpsons*. 80. díl. Marge in Chains [epizoda z televizního seriálu]. FOX 6. května 1993.

³³ *The Simpsons*. 108. díl. Sideshow Bob Roberts [epizoda z televizního seriálu]. FOX 9. října 1994.

V průběhu seriálu je často vykreslován starostův napjatý vztah s šéfem springfieldského policejního sboru, náčelníkem Clancy Wiggumem. Tak je tomu například v epizodě *Marge vs. the Monorail* (Marge vs. jednokolejka),³⁴ v níž se městský vysokorychlostní vlak stane neovladatelným, a právě starosta s policejním náčelníkem se dohadují o tom, kdo vede město v kritických situacích. Policejní šéf Clarence “Clancy” Wiggum je v seriálu záměrně vyobrazen s prasečím rypákem místo nosu v jasné narážce na označení policistů jako “pigs” v anglicky mluvících zemích. Wiggum je, stejně jako starosta, vykreslen jako zkorumpovaný a naprosto neschopný a právem tak může být označen za nejstupidnějšího obyvatele města. V epizodě *Homer vs. The Eighteenth Amendment* (Homer versus 18. dodatek ústavy)³⁵ je dokonce ze své funkce dočasně sesazen.

Prezident Spojených států amerických je automaticky díky postavení země, kterou reprezentuje, jednou z nejvlivnějších osob na celém světě, a tak není divu, že jeho postava nemohla být tvůrci seriálu opomenuta. Tvůrci seriálu se do úřadu a osoby prezidenta strefují pravidelně, na paškál si však neberou pouze prezidenty soudobé. Po takových velikánech amerických dějin, jakými byli Abraham Lincoln (v úřadu 1861- 1865) a George Washington (v úřadu 1789 - 1797), seriál nezapomíná ani na ty nedávno minulé. Představuje nám tak například Richarda Nixona, který se poprvé objevuje v epizodě *Duffless* (Homer na suchu)³⁶ v reklamním spotu na pivo Duff z roku 1960, v němž v rámci prezidentské debaty diskutuje s J. F. Kennedym. Kennedy onoho roku Nixona v prezidentských volbách skutečně porazil a Nixon tak zastával prezidentský úřad až po svém zvolení v roce 1969. Avšak v roce 1972 vypukl v USA vnitropolitický skandál, který vešel do historie pod jménem volební centrály Demokratické strany v komplexu *Watergate*, který značně ovlivnil předvolební kampaň mezi Nixonem a demokratem Georgem McGovernem. Nixon na podzim ve volbách drtivě uspěl a svůj mandát obhájil, nicméně v srpnu roku 1974 na prezidentský úřad pod tlakem probíhajícího vyšetřování aféry *Watergate* rezignoval jako zatím jediný prezident v historii USA. Pravděpodobně i proto je v seriálu zobrazován jako zapšklý a nepříjemný muž. V díle *Treehouse of Horror IV* (Speciální čarodějnický díl IV)³⁷ zasedá Nixon v soudním procesu s Homerem Simpsonem v ďáblově porotě, která se skládala např. z Lizzy Bordenové, která byla

---

³⁴ *The Simpsons*. 71. díl. *Marge vs. the Monorail* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. ledna 1993.

³⁵ *The Simpsons*. 171. díl. *Homer vs. The Eighteenth Amendment* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 16. března 1997.

³⁶ *The Simpsons*. 75. díl. *Duffless* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 18. února 1993.

³⁷ *The Simpsons*. 86. díl. *Treehouse of Horror IV* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 28. října 1993

koncem 19. století obžalována z vraždy svého otce a macechy, nebo z Johna Wilkese Bootha, který zase spáchal úspěšný atentát na prezidenta Lincolna v roce 1865. V epizodě *Homer Goes to College* (Homer jde studovat)³⁸ je Nixonovi udělen čestný titul na univerzitě Springfield A&M, který mu předává maskot univerzity, prase Sir Oinks-A-Lot (v češtině Sir Kvíksele; anglické jméno Oinks-A-Lot je slovní hříčkou na jméno Lancelot, jednoho z rytířů Kulatého stolu³⁹). V té samé epizodě se později prase s Homerem opije, což vede k vyloučení tří Homerových přátel z univerzity, neboť, jak děkan školy prohlásí, prase má vlivné přátele v jasné narážce na osobu Nixona.

Výše zmíněný John Fitzgerald Kennedy, který byl americkým prezidentem od roku 1961 až do svého zavraždění v Dallasu v listopadu 1963, je mezi Američany dodnes velmi populárním, a tak není divu, že ho tvůrci seriálu do vysílání také zařadili. Kromě epizody *Duffless* (Homer na suchu) se tento prezident objevuje i v díle *Simpson Tide* (Homer slouží vlasti),⁴⁰ v níž ho děda Abraham "Abe" Simpson mylně považuje za nacistu poté, co slyší Kennedyho pronést slavnou větu "*Ich bin ein Berliner*" (tedy "*Jsem občan Berlína*"). Tuto větu Kennedy vyslovil během svého slavného odsouzení komunismu v červnu 1963,⁴¹ k němuž došlo v rámci jeho návštěvy Berlínské zdi, jejíž stavba započala o dva roky dříve. V seriálu měla tato věta za následek to, že ho Abe Simpson nechal zmlátit. V díle *Grampa vs. Sexual Inadequacy* (Dědeček vs. sexuální ochablost)⁴² Homer vzpomíná, jak jako malý chlapec sledoval Kennedyho projev v televizi.

Tím však výčet amerických prezidentů, kteří se v prvních dvanácti sériích Simpsonových objevili, zdaleka nekončí, právě naopak. V různých epizodách seriálu se mihly postavy Ronalda Reagana, Jimmy Cartera, Franklina D. Roosevelta, Harryho S. Trumana, či Ulyssese S. Granta, máme-li jmenovat alespoň ty nejznámější. Podívejme se však na nyní na zobrazení těch prezidentů, kteří v Bílém domě úřadovali během premiérového vysílání námi rozebíraných sérií - Bushe staršího a mladšího a Clintona.

Barbara Bushová, manželka 41. prezidenta Spojených států amerických, označila v roce 1990 v rozhovoru pro říjnové číslo magazínu *People* seriál Simpsonovi za tu "*nejhloupější věc,*

---

³⁸ *The Simpsons*. 84. díl. Homer Goes to College [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. října 1993.

³⁹ RICHMOND, Ray a COFFMAN, Antonia, ed. *The Simpson: A Complete Guide to Our Favourite Family*. New York: Harper Perrenial, 1997, s 138.

⁴⁰ *The Simpsons*. 197. díl. Simpson Tide [epizoda z televizního seriálu]. FOX 29. března 1998.

⁴¹ DALLEK, Robert. *An Unfinished Life: John Fitzgerald Kennedy, 1917 - 1963*. Boston: Little, Brown and CO. 2003. s. 624.

⁴² *The Simpsons*. 113. díl. Grampa vs. Sexual Inadequacy [epizoda z televizního seriálu]. FOX 4. prosince 1994.

kteřou kdy viděla.”⁴³ Jak později vzpomínal James L. Brooks, jeden z hlavních osob v pozadí seriálu, tvůrci se rozhodli jednat. Jménem Marge Simpsonové zaslali První dámě USA dopis, v níž si manželka Homera stěžuje na takto hanlivé označení; Marge v něm dokonce píše, že se domnívá, že mají mnoho společného, neboť obě stojí po boku naprosto mimořádných mužů.⁴⁴

Barbara Bushová na dopis již 9. října 1990 reagovala a její manžel George H. W. Bush se o dva roky později během své předvolební kampaně národu svěřil s tím, že jeho administrativa se *“bude dále snažit posilovat význam americké rodiny; udělat americké rodiny více jako Waltonovi a méně jako Simpsonovi.”*^{45 46} Na tuto poznámku tvůrci zareagovali tak, že když FOX v lednu 1992, tedy týden po Bushově projevu, reprízoval epizodu *Stark Raving Dad* (Šílený Homer), narychlo zařadili novou úvodní scénu. V ní rodina Simpsonových sleduje v televizi zmíněný Bushův projev. Když v něm prezident pronese svou poznámku o Waltonových a Simpsonových, Bart se otočí k udivenému Homerovi a pronese: *“Hej, vždyť my jsme jako Waltonovi. Taký se modlíme za konec krize.”*⁴⁷

Tato komická rivalita mezi Simpsonovými a Bushovými pak dosáhla svého vrcholu v ledna 1996, kdy televize FOX premiérově odvysílala díl, který je obsahem věnován právě Georgi Herbertu Walkeru Bushovi a jeho ženě Barbaře. V této epizodě, nazvané *Two Bad Neighbours* (Dva zlí sousedé),⁴⁸ se Bush se svojí ženou přestěhují naproti domu Simpsonových. Na otázku rodiny Flandersových, proč si vybrali Springfield, jim už na začátku Barbara Bushová odpovídá, že Springfield se stal jejich volbou proto, že měl nejmenší účast ve volbách - a tudíž je v něm zaručen klid.

Hlavní zápletkou celé epizody je rivalita mezi Homerem a jeho novým sousedem, která vyvrcholí poté, co Bush Barta fyzicky potrestá, za což Homer požaduje omluvu. Po řadě naschválů, které jeden druhému způsobí, Bush nakonec rezignuje a se svou ženou se ze Springfieldu odstěhuje,

---

⁴³ CHIN, Paula. In *The Eye of The Storm. People* [online]. Ocotober 10, 1990, vol. 34, no. 13 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.people.com/people/archive/article/0,,20118869,00.html>

⁴⁴ YOUNG, Dwight a JOHNSON, Margaret, ed. *Dear First Lady: Letters to the White House*. Des Moines: National Geographic 2008, s. 189.

⁴⁵ TURNER, Chris. *Planet Simpson: How a Cartoon Masterpiece Documented an Era and Defined a Generation (1st revised ed.)*. London: Ebury Press, 2005. s. 225 - 226.

⁴⁶ The Waltons (Waltonovi) je seriálová sága, která mapuje pohnutý příběh jedné rodiny během hospodářské krize ve 30. letech 20. století a druhé světové války. V USA byla vysílána od roku 1972 do roku 1981 na stanici CBS.

⁴⁷ BROOKS, James L. Bush vs. Simpsons. In: *The Simpsons: The Complete Fourth Season* [DVD], 2004. 20th Century Fox UK.

⁴⁸ *The Simpsons*. 141. díl. Two Bad Neighbours [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. ledna 1996.

příčemž jeho dům koupí další bývalý prezident Gerald Ford. Ten, ač stejně jako Bush republikán, si s Homerem okamžitě padne do oka, především kvůli společné zálibě ve sledování fotbalu a popíjení piva. Je možné, že tvůrci Simpsonových zvolili Forda, který úřad amerického prezidenta zastával v letech 1974 - 1977, na základě jeho fyzické podobnosti právě s Homerem.

Bush starší se objevil i v epizodách *Mr. Lisa Goes to Washington* (Líza na stopě zlořádu),⁴⁹ *Mr. Plow* (Pan pluhař),⁵⁰ *Boy-Scoutz 'n the Hood* (Bart táborníkem)⁵¹ nebo *Realty Bites* (Marge prodává nemovitosti).⁵² V díle *Rosebud* (Medvídek)⁵³ z října roku 1993 je pak George H. W. Bush ochrankou při příchodu hostů na oslavu narozenin Montgomeryho Burnse označen slovem “*one-termer*” v jasné narážce na to, že nedokázal svůj post v prezidentských volbách roku 1992 obhájit proti kandidátu Demokratické strany Clintonovi.

Právě z pohledu prezidentských voleb je velice zajímavým díl *Treehouse of Horror VII* (Speciální čarodějnický díl VII),⁵⁴ který byl v USA poprvé vysílán 27. října 1996. Pomocí něho tvůrci reagovali na připravovanou prezidentskou volbu, která se uskutečnila 5. listopadu, tedy pouhých devět dní po premiérovém odvysílání epizody. Scénáristé seriálu přípravy na volbu, v níž se střetl obhájce postu amerického prezidenta Bill Clinton z Arkansasu s kandidátem Republikánské strany Bobem Dolem z Kansasu, zasadili do posledního ze tří krátkých filmů, které každý rok Speciální čarodějnický díl tvoří. V poslední epizodě triptychu z roku 1996 tak Homer odhalí spiknutí mimozemšťanů Kanga a Kodose, kteří se vydávají za oba jmenované prezidentské kandidáty, jež předtím unesli na svou vesmírnou loď. Homer se snaží Američany neúspěšně varovat; posléze během snahy pomoci skutečným kandidátům, kteří se mezitím dohodnou, že odhodí sváry a společně povedou USA k růžové budoucnosti, oba neúmyslně zabije, když je omylem vypustí do kosmického prostoru.

---

⁴⁹ *The Simpsons*. 37. díl. *Mr. Lisa Goes to Washington* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 26. září 1991.

⁵⁰ *The Simpsons*. 68. díl. *Mr. Plow* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 19. listopadu 1992.

⁵¹ *The Simpsons*. 89. díl. *Boy-Scoutz 'n the Hood* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 18. listopadu 1993.

⁵² *The Simpsons*. 187. díl. *Realty Bites* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 7. prosince 1997.

⁵³ *The Simpsons*. 85. díl. *Rosebud* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 21. října 1993.

⁵⁴ *The Simpsons*. 154. díl. *Treehouse of Horror VII* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 27. října 1996.

William Jefferson “Bill” Clinton se dále objevuje například v dílech *I Love Lisa* (Svatého Valentýna),⁵⁵ *The Last Temptation of Homer* (Poslední pokušení Homera Simpsona),⁵⁶ *Bart Gets an Elephant* (Bart dostane slona)⁵⁷ a nebo *Sunday, Cruddy Sunday* (Sportovní neděle).⁵⁸

Na kontroverze, které Clintona během vykonávání prezidentské funkce provázely, tvůrci reagovali hned několikrát. V epizodě z roku 1999 nazvané *Homer to the Max* (Homer - Maxi Obr) si na zahradní slavnosti Clinton s Marge zatančí. Během tance jí prozradí, že “... *to dělal s prasaty. Nelžu, s opravdickými prasaty.*”⁵⁹ To samozřejmě nemusí být přímo narážka na sexuální aféru s Monicou Lewinsky, nicméně tato ostrá poznámka tvůrců jen potvrzuje celkový pohled Američanů na Clintona, o jehož sexuální aktivitě a vztahu k ženám bylo napsáno a řečeno mnohé. Clintonovi stoupenci samozřejmě poukazují na to, že jeho osobní život by neměl být probírán veřejně, s čímž se očividně tvůrci seriálu neztotožnili.

Clinton se také objevuje v již několikrát zmiňovaném díle *Bart Gets an Elephant* (Bart dostane slona), na jehož počátku Marge donutí Homera, Barta a Lízu uklidit celý dům. Ti z toho samozřejmě mají pramalou radost a tak když Líza slyší z ulice zvuky dechových nástrojů, rychle se hrne k oknu. Po chodníku pochoduje dechová kapela, v patách následovaná právě tehdejším prezidentem Clintonem, vyhrávajícím na saxofon. Kolem projíždějící auto, které řídí Homerův kumpán Barney Gumble, zastaví a z okénka na prezidenta zakřičí barman Vočko (Moe Szyslak): “*Hej, Clintone! Vrať se zpátky do práce!*” Prezident zareaguje s úsměvem a odpoví: “*Donuťte mě.*”⁶⁰

V očích nejen americké veřejnosti byl Clinton znám jako vyznavač hry na saxofon a tato krátká scéna to jen potvrzuje. Během prvního prezidentského období provázela Clintona na veřejnosti pověst požitkáře, pro něhož je jeho úřad především zdrojem příjemných chvil; více než ve vykonávání úřadu byl Clinton viděn právě během “jamování” na saxofon, sportování a požívání jídel z řetězce McDonald’s. Na jeho příznivce působilo i jeho nenucené a pohodové chování, což mu dokonce později vyneslo přezdívku “první černý prezident” podle původně spíše hanlivého

---

⁵⁵ *The Simpsons*. 74. díl. *I Love Lisa* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 11. února 1993.

⁵⁶ *The Simpsons*. 90. díl. *The Last Temptation of Homer* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 9. prosince 1993.

⁵⁷ *The Simpsons*. 98. díl. *Bart Gets an Elephant* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 31. března 1994.

⁵⁸ *The Simpsons*. 215. díl. *Sunday, Cruddy Sunday* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 31. ledna 1999.

⁵⁹ *The Simpsons*. 216. díl. *Homer to the Max* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 7. února 1999.

⁶⁰ *The Simpsons*. 98. díl. *Bart Gets an Elephant* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 31. března 1994.

označení, které ve svém článku pro Clintona prvně použila laureátka Nobelovy ceny Toni Morrison.⁶¹

2. Reflexe náboženství

Jedna věc se rodině Simpsonových rozhodně nedá vytknout. A tou je fakt, že náboženství berou více než seriózně. Rodina se každou neděli účastní pravidelných a v drtivé většině velmi nudných kázání protestanského reverenda Timothyho Lovejoye. Členové rodiny se také v situacích, kdy se ocitnou v úzkých, obrací s modlitbami k bohu, který jim na oplátku často podá pomocnou ruku. V epizodě *Bart Gets an F* (Bart propadá) hrozí Bartovi propadnutí, pokud nezvládne následující test. Pokouší se studovat, nicméně se nemůže soustředit. V noci před zkouškou se tak na kolenou obrátí k bohu s modlitbou a prosbou, aby mu nějak zařídil ještě jeden extra den ke studiu. Jako zázrakem postihne Springfield vánice a Bart tak skutečně získá extra den k učení, na zkoušku se připraví a dostane vytouženou čtyřku.⁶²

Simpsonovi se v žádném případě nesnaží být “náboženským” seriálem, nicméně jim nelze ani v nejmenším popřít jejich duchovní vliv a dopad na diváky. A to především v tom smyslu, že je v podstatě v téměř každé epizodě nutí přemýšlet o bohu, náboženství a duchovnu. To je pro americkou televizní a seriálovou tvorbu konce 20. století velmi netypické, jak ve své práci zmiňuje Cantor, který sice potvrzuje, že víra a náboženství hrají v každodenním životě Američanů velice podstatnou roli; na druhou stranu však proti tomuto tvrzení staví fakt, podle něhož se producenti a vedení televizních společností bojí možného rozhněvání ortodoxních diváků a s tím spojené případné ztráty sponzorů.⁶³ V podstatě tu samou myšlenku potvrdil v rozhovoru pro magazín *Believer* jeden z předních scénáristů a producentů seriálu George Meyer, který se dokonce s údivem pozastavil nad tím, že nechápe, “*jak nám to [neustálé navázení se do náboženství] může pořád dokola procházet.*”⁶⁴ Podle jeho vyjádření je ústředním motivem, který tvůrce nutí si z náboženství utahovat, právě určitá palčivost a kontroverznost tématu.

---

⁶¹ MORRISON, Toni. The Talk of the Town: Comment. *The New Yorker* [online]. 5. října 1998 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.newyorker.com/magazine/1998/10/05/comment-6543>

⁶² *The Simpsons*. 14. díl. Bart Gets an F [epizoda z televizního seriálu]. FOX 11. října 1990.

⁶³ CANTOR, Paul A. The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. *Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 741 - 742.

⁶⁴ SPITZNAGEL, Eric. George Meyer interviewed by Eric Spitznagel. *The Believer* [online]. September 2004. [cit. 10. května 2015] Dostupné z http://www.believermag.com/issues/200409/?read=interview_meyer.

Podle Pinského se až v 70% epizod seriálu vyskytují náboženské reference a v 10% epizod se kolem náboženství točí celý hlavní děj.⁶⁵ Feltmate pak ve své stati předkládá jiné hodnoty; podle něho obsahuje až 95% všech epizod narážky na náboženství, zatímco jen u 5% dílů lze hovořit o náboženství ve spojitosti s hlavním dějem.⁶⁶

Tvůrci Simpsonových si neberou na paškál pouze nejvlivnější náboženství USA, kterým jsou všemožné odnože křesťanství. Podle Gerryho Bowlera se celých 86,2% obyvatelstva Spojených států amerických považuje za křesťany, zatímco pouhá 4,2% obyvatel tvrdí, že jsou jiného náboženského vyznání.⁶⁷

I přes tato tvrzení nám scénáristé v mnoha pokračováních seriálu představují rozličnou škálu v USA minoritních náboženství a okultních společností. Jak ve své práci Cantor zdůrazňuje, jsou obyvatelé Springfieldu těmi nejzbožnějšími postavami, které můžeme dnes v televizním vysílání nalézt.⁶⁸

Po křesťanství je druhým nejvíce popichovaným náboženstvím v seriálu hinduismus. Děje se tak především díky postavě indického majitele Kwik-E-Martu Apua Nahasapeemapetilonu. Když v epizodě *Homer the Heretic* (Homer kacířem) spatří Homer v Kwik-E-Martu sošku sloního boha Ganéši, prohodí směrem k Apuovi: *“Nic ve zlým, ale když rozdávali víru, musel ‘sis zrovna odskočit na malou.”*⁶⁹

Spousta dalších postav ze seriálu je pak různého náboženského smýšlení - například Šáša Krusty (celým jménem Herschel Pinkus Yerucham Schmoikel Krustofsky) je synem židovského rabína Hymana Krustofského; Šáša sám je pak ztělesněním hrubého a oplzlého Žida, který je zkažený ze slávy a vydobytého bohatství, vzhledem ke své profesi kupodivu nesnáší děti a libuje si v cigaretách, hazardu a pornografii.

---

⁶⁵ PINSKY, Mark I. *The Gospel according to the Simpsons. Bigger and Possibly Even Better! Edition*. Louisville: Westminster John Knox Press, s. 10 - 11.

⁶⁶ FELTMATE, David: “It's Funny Because It's True?” *The Simpsons, Satire, and the Significance of Religious Humor in Popular Culture*. *Journal of the American Academy of Religion*, March 2013, Vol. 81, No. 1, s. 225.

⁶⁷ BOWLER, Gerry. *God & The Simpsons: The Spirituality of Springfield*. Richmond: Digory Publishing, 2001, s. 6.

⁶⁸ CANTOR, Paul A. *The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family*. *Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 741 - 742.

⁶⁹ *The Simpsons*. 62. díl. Homer the Heretic [epizoda z televizního seriálu]. FOX 8. října 1992.

Ovšem ve většině případů se tvůrci přeci jenom opírají do víry křesťanské⁷⁰ a na charakteristice jednotlivých postav se nám snaží ukázat a definovat různé druhy křesťanů.

V první řadě je to Homer Simpson, který je tím typem křesťana, který chodí do kostela jednou za týden v neděli a jehož osobní víra by se dala shrnout slovy “pokud se chováš jako dobrý člověk, tak se na konci do nebe prostě nějak vždycky dostaneš.”

Oproti Homerovi pak stojí jeho manželka Marge, která je bez sebemenších pochybností zbožnou křesťankou. Do kostela chodí pravidelně a upřímně věří v boha. Je si také plně vědoma role, kterou náboženství plní při výchově dětí a fungování rodiny. V epizodě *Homer the Heretic* si Homer založí své vlastní náboženství. Rozhodne se přestat chodit každou neděli do kostela a když požádá svou ženu, aby se k němu přidala, Marge mu odvěti: “*Nenuť mě volit mezi svým mužem a svým bohem, jelikož ty nemůžeš vyhrát.*” Na tato slova Homer reaguje podle svého: “*To ‘seš celá ty, zastáváš se vždycky někoho jiného - Flanderse, vodáren, boha, ... !*”⁷¹

Její dcera Líza je pak jakousi experimentální křesťankou, která si svou vírou však není stoprocentně jistá - díky tomu často koketuje s jinými náboženskými a duchovními proudy a často se s námi dělí o své duchovní postřehy. V epizodě *Bart Gets an F* nám Líza trochu více odhaluje svůj pohled na boha a svět kolem: “*Ne, že bych byla věřící; nevím, co nebo kdo je ten bůh. Vím jen to, že je mocnější než mamka s tatínkem dohromady a že ty mu moc dlužíš.*”⁷²

A pak je tu Ned Flanders, soused Simpsonových, který se vždy a za všech okolností snaží konat dobro. Jeho průvodcem po světě je Duch svatý a Ned by v podstatě neublížil ani mouše. Ve své víře je pevný a i přes nepřízeň osudu v ní neochabuje.⁷³ Podle tvůrců seriálu je příkladem křesťana, z něhož by byli rádi, kdyby si lidé něco dobrého a lidského vzali. Al Jean, scénárista a producent seriálu, o Nedu Flandersovi jednou řekl: “*Netropíme si žerty z Nedovy víry. Naopak. Myslíme si že je to člověk s mnoha nádhernými vlastnostmi. A pokud nás lidé viní z toho, že jsme antikřesťané, pak se jich jednoduše ptáme, zda by radši za souseda měli Flanderse nebo Homera.*”⁷⁴

---

⁷⁰ Tvůrci seriálu se dlouho vyhýbali tématu Islámu, až tak konečně učinili v roce 2008 v epizodě *MyPods and Boomsticks* (MyPody a sousedi) - srovnej *The Simpsons*. 427. díl. *MyPods and Boomsticks* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 30. listopadu 2008.

⁷¹ *The Simpsons*. 62. díl. *Homer the Heretic* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 8. října 1992.

⁷² *The Simpsons*. 14. díl. *Bart Gets an F* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 11. října 1990.

⁷³ Až na malé a jen velmi chvilkové zakolísání v epizodě *Alone Again, Natura-diddily* (Kdo ví, kdo ovdoví), v níž Nedova manželka Maude zemře (samozřejmě Homerovým zapříčiněním) - srovnej: *The Simpsons*. 240. díl. *Alone Again, Natura-diddily* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 13. února 2000.

⁷⁴ PINSKY, Mark I. *The Gospell according to the Simpsons. Bigger and Possibly Even Better! Edition*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2007, s. 47 - 48.

Právě díky postavě a zobrazení Flanderse je pak celá série schopna řešit zásadní otázky týkající se křesťanství. To totiž hraje právě v životě Neda Flanderse tu nejpodstatnější roli. Celá jeho rodina včetně ženy Maude a synů Toda a Roda tráví čas společně, modlí se před každým jídlem i před spaním. Sám Ned pak dobrovolně pomáhá své komunitě v nemocnici, útulcích pro bezdomovce a sirotčincích. Aby se sportovci nezranili, modlí se i před sportovními kláními. Je tak v podstatě upřímným ztělesněním Matoušova “Miluj bližního svého jako sám sebe!”

Vedle zbožného Neda pak stojí reverend Timothy Lovejoy, který zosobňuje úpadek duchovenstva. Reverend sice možná může být občas pokrytecký a neupřímný, nicméně nikdy není zosobněním byť sebemenšího zla. Autoři seriálu prostě vytvořili obyčejného muž, který miluje elektrické vláčky a fotbal, který má problémové manželství s ženou, jenž ráda zabředá do vln pomluv a drbů. A který se prostě jednoho božího dne stal sluhou božím. A ve své podstatě je krásné, že právě takováto nedokonalá lidská bytost, i se všemi svými nedostatky, se snaží ostatní vést k dokonalému životu.

Simpsonovi tak jsou užitečným komentátorem většiny organizovaných náboženství, i když je pravda, že do křesťanství se od prvopočátků seriálu, i s ohledem na duchovní kořeny USA, strefují nejvíce. Nastavují tak jakési pomyslné zrcadlo společnosti a jejím náboženským hodnotám a tradicím. Díky různým dějovým smyčkám a narážkám si Spojené státy americké prostřednictvím seriálu Simpsonovi kladou otázky týkající se boha, duše, křesťanské etiky, posmrtného života, odvěkého souboje mezi vědou a náboženstvím a v neposlední řadě i víry. A to třeba i při hledání odpovědi na otázku, proč se špatné věci často stávají právě dobrým lidem. V epizodě *Hurricane Neddy* (Hurikán Ned)⁷⁵ zasáhne Springfield hurikán Barbara, který zničí právě dům zbožné rodiny Flandersovy, zatímco dům Simpsonových zůstane nepoškozen.

Hlavní poselství jednotlivých epizod je tak v podstatě velmi jednoduché - nejdůležitější je víra osobní, která je zároveň podepřena vírou ve společenství, v němž žijeme.

3. Reflexe rodinného života

Jak už bylo zmíněno v části o politice, jednou z největších chyb, které 41. americký prezident George H. W. Bush za svého působení v úřadě udělal, bylo, když prohlásil, že USA potřebují rodiny, který budou více jako Waltonovi než Simpsonovi. Tímto svým výrokem tak

---

⁷⁵ *The Simpsons*. 161. díl. Hurricane Neddy [epizoda z televizního seriálu]. FOX 29. prosince 1996.

podporoval kritické hlasy, které tvrdily, že Simpsonovi znevažují tradiční koncept rodiny.⁷⁶ Přitom Simpsonovi, přinejmenším alespoň ve starších sériích, význam rodiny nepodceňují; naopak tradiční rodinné hodnoty podporují a oslavují v téměř každé epizodě.

V epizodě *One Fish, Two Fish, Blowfish, Blue Fish* (Není ryba jako ryba) je asi nejlépe zobrazen pohled autorů seriálu na instituci manželství. Při návštěvě japonské restaurace vyjde najevo, že se Homer pravděpodobně otrávil ze sushi. Lékař mu oznámí, že mu zbývá 22 hodin života, proto si sepíše seznam úkolů, které chce během svého posledního dne života zvládnout. Postupně se věnuje všem členům rodiny ve snaze se s nimi rozloučit a připravit je na věci příští. V noci pak odejde, smířený se svým tragickým osudem, poslouchat do obývacího pokoje Bibli, kterou předčítá veterán televizního vysílání na CNN Larry King. Ráno ho Marge najde sedícího v křesle a zjistí, že Homer nezemřel.⁷⁷

Tato epizoda zobrazuje během 22 minut tolik zobrazení lásky a tradičních rodinných hodnot jako v podstatě žádná jiná, kterou v pozdějších dobách autoři seriálu vyprodukovali. Opěvována je v ní jak láska manželská, tak láska rodičovská. Ta je ukázána ve vztah Homera k jeho dětem i k jeho otci.

Láska sourozenecká, zde především ta mezi Bartem a Lízou, je pak nejlépe vykreslena v epizodách *Lisa on Ice* (Líza, posila mužstva) a *Stark Raving Dad* (Šílený Homer). V první se z Barta a Lízy stávají nepřátelé kvůli soupeření ve školních hokejových týmech, aby na konci dílu došlo k dojemné scéně usmíření, kdy si oba v hlavách promítnou nostalgické zážitky ze společného vyrůstání a objevování světa kolem.⁷⁸ Ve druhém jmenovaném díle se Homer v blázinci setkává s osobou Leona Kompowského, který se vydává za Michaela Jacksona. Ten pak na konci epizody společně s Bartem zazpívá Líze k narozeninám, čímž jí dají ten nejkrásnější dárek.^{79 80}

Ano, Homer je ve všech směrech jako manžel v podstatě nepoužitelný. Ale jako otec je snad ještě horší. Nejlepším příkladem tohoto budiž scéna z *Treehouse of Horror VII* (Speciální

---

⁷⁶ DALTON, Lisle, MAZUR, Eric Michael, and SIEMS, Monica (2001): Homer the Heretic and Charlie Church: Parody, Piety and Pluralism in The Simpsons. In: MAZUR, E. M. a McCARTHY, K., ed. *God in the Details: American Religion in Popular Culture*. London and New York: Routledge, s. 239.

⁷⁷ *The Simpsons*. 24. díl. One Fish, Two Fish, Blowfish, Blue Fish [epizoda z televizního seriálu]. FOX 24. ledna 1991.

⁷⁸ *The Simpsons*. 111. díl. Lisa on Ice [epizoda z televizního seriálu]. FOX 13. listopadu 1994.

⁷⁹ *The Simpsons*. 36. díl. Stark Raving Dad [epizoda z televizního seriálu]. FOX 19. září 1991.

⁸⁰ Zajímavostí je, že osoba Leona Kompowského alias Michaela Jacksona byla z části skutečně namluvena dnes již nežijícím velkým světovým popem, který byl sám velkým fanouškem seriálu a který namluvil Leona v epizodách, v nichž imituje Jacksona - srovnej REISS, Mike. Easter Egg Commentary for "Stark Raving Dad". In: *The Simpsons: The Complete Third Season* [DVD]. 20th Century Fox UK, 2003.

čarodějnický díl VII), v níž při setkání s dvojicí mimozemšťanů zděšeně vykřikne: *“Pane bože! Mimoszemšťani! Nežerte mě! Mám ženu a děti! Sežerte je!”*⁸¹ Ale i přes všechny tyto nedostatky v podstatě každý rozpor mezi ním a Marge končí opakovaným stvrzením jejich vzájemné lásky.

Jak také potvrzuje ve své práci i profesor Paul Cantor z Virginia univerzity, Simpsonovi jsou se svými dvěma a půl dětmi v podstatě návratem k nukleární rodině, která byla tolik oslavována v sitcomech padesátých let.⁸²

V seriálu se můžeme setkat s různě strukturovanými rodinami, které reflektují situaci manželského a rodinného života v soudobé Americe. Simpsonovi mají za sousedy rodinu Flandersů, která je kromě otce Neda a jeho ženy Maude tvořena dvěma syny, starším Rodem a mladším Toddem. Bartův největší kamarád, o Lízu věčně usilující Milhouse, je pak jedináček, který vzešel ze sňatku Kirka a Luann Van Houtenových. V epizodě *A Milhouse Divided* (Rozdělený Milhouse) dochází k rozpadu manželství jeho rodičů.⁸³

Milhouse ostatně není zdaleka jedinou figurkou, která v seriálu pochází z disfunkčního manželství. Dalšími příklady jsou Nelson Muntz, který žije se svou matkou v rozpadlém karavanu. Jiným manželským párem, z jehož soužití vzešlo jedno dítě, jsou Wiggumovi. Šerif Clancy a jeho žena Sarah spolu mají syna Ralpha, zářný prototyp outsidera, na něhož jsou přesto jeho rodiče velmi hrdí a dávají mu veškerou lásku a podporu.

Jak už bylo zmíněno výše, mnoho lidí kritizovalo Simpsonovi za vyobrazení Homera jako hloupého, nevzdělaného a bezcharakterního otce. S tímto tvrzením Cantor ve své práci oponuje; podle něho je nejlepší Homerovou vlastností jakožto otce to, že alespoň se svými dětmi je.⁸⁴ V epizodě *Home Sweet Homediddly-Durn-Doodilly* (Domove, sladký domove) jsou Marge a Homerovi děti odebrány a svěřeny náhradním rodičům, sousedům Flandersovým. Ovšem jak sociální pracovníci, kteří o odebrání dětí rodičům rozhodli, tak i náhradní rodina jsou ve srovnání se skutečnými rodiči vykresleni s jemnými nedokonalostmi.⁸⁵ To jen potvrzuje Cantorovo tvrzení, podle něhož seriál zastává pohled, *“... kdy dětem je stejně mnohem lépe s jejich skutečnými rodiči. Ne proto, že by třeba byli lepší, dokonalejší nebo zběhlejší ve výchově dětí, ale jednoduše proto, že*

---

⁸¹ *The Simpsons*. 154. díl. Treehouse of Horror VII [epizoda z televizního seriálu]. FOX 27. října 1996.

⁸² CANTOR, Paul A. *The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 736.

⁸³ *The Simpsons*. 159. díl. A Milhouse Divide [epizoda z televizního seriálu]. FOX 1. prosince 1996.

⁸⁴ CANTOR, Paul A. *The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 738.

⁸⁵ *The Simpsons*. 131. díl. Home Sweet Homediddly-Durn-Doodilly [epizoda z televizního seriálu]. FOX 1. října 1995.

Marge a Homer jsou jedinými osobami, kterým na Líze, Bartovi a Maggie opravdově a upřímně záleží.”⁸⁶

To dosvědčuje skepticismus Matta Groeninga ohledně perfektní hlavy rodiny, která vše ví a vyřeší, jak bylo před Simpsonovými zobrazováno například v seriálu *The Cosby Show*, jenž byl vytvořen televizní stanicí NBC v letech 1984 - 1992. Simpsonovi prostě reprezentují skutečný život a skutečnou rodinu, i když v mnoha pohledech nedokonalou. I přes všechny bolesti a hněv, které si občas všichni navzájem způsobují, se nakonec vždy usmíří a tím světu ukazují, jak jsou rádi, že mají jeden druhého.

4. Reflexe cizích národů

Spojené státy americké jsou samozřejmě dominantním a nejvíce zobrazovaným národem v seriálu. To se projevuje především ve vymezování Ameriky vůči ostatním národům, ve snaze upevnit její pozici na domácím teritoriu. To se povětšinou děje na základě více či méně vtipných porovnání se zakořeněnými představami o tom či onom národě.

Všechny kontinenty a národnostní státy, které kdy seriál parodoval, byly vždy vykresleny v těch nejsyrovějších stereotypech: Afrika je generalizována na kontinent plný lvů, slonů, žiraf a kmenových šamanů; Austrálie je zemí klokanů a její obyvatelé jsou znázorněni jako farmáři a potomci bývalých britských trestanců; Velká Británie je představena jako země královny Alžběty II., kulturního dědictví a špatných zubů. Tak je tomu třeba v epizodě *Last Exit to Springfield* (Homer, spása Springfieldu), v níž zubař ukazuje Ralphu Wiggumovi obrázky z Velké knihy britských úsměvů. V té je vyobrazen Charles, princ z Walesu, s velmi poškozeným chrupem.⁸⁷

Obsazení seriálu také zahrnuje množství zástupců různých skupin či všemožných individualit, které se v americké společnosti vyskytují. Mnoho z těchto postav by pak mohlo být označeno slovem přistěhovalec. Nicméně obyvatelé Springfieldu se s tímto faktem nějak moc nemažou - v epizodě *Much Apu About Nothing* (Mnoho Apua pro nic) se raději rozhodnou vyhostit všechny “ilegální” přistěhovalce, než aby platili o trochu vyšší daň.⁸⁸

Postavy s neamerickými kořeny jsou přítomny v každé epizodě seriálu. Mezi postavami, které se v seriálu objevují pravidelně, jsou v osobě majitele obchodu Apua Nahasapeemapetilon

---

⁸⁶ CANTOR, Paul A. The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. *Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 740 - 741.

⁸⁷ *The Simpsons*. 76. díl. Last Exit to Springfield [epizoda z televizního seriálu]. FOX 1. března 1993.

⁸⁸ *The Simpsons*. 151. díl. Much Apu About Nothing [epizoda z televizního seriálu]. FOX 5. května 1996.

zastoupení přistěhovalci z Indie; díky obtloustlému studentovi z Bavorska Úteru Zörkerovi, kterému se přezdívá Fricek je často přítomen prvek německý; Skotsko reprezentuje školník Willie a Itálii kuchař a majitel restaurace Luigi Risotto, či vůdce místní mafie, Italoameričan Tlustý Tony (vlastním jménem Anthony D'Amico).

Rodina Simpsonových také pravidelně na svých dobrodružstvích míří do různých států po celém světě, jejichž kulturu a dějiny podrobuje přívalu humorných situací, povětšinou zaměřených právě na jakémsi tradičním zaškatulkování a zobecňování. Tato prezentace je pak diváky zobrazovaných států dále přijímána a interpretována.

Nejčastěji zmiňovanými zeměmi jsou v seriálu, alespoň v jeho prvních dvanácti sériích, Německo, Japonsko, Francie a Indie. A to hned z několika důvodů - od popisu historických událostí, přes asociace s postavami, které v seriálu pravidelně vystupují, až po návštěvu těchto zemí hrdiny seriálu. Reference na Německo se objevují především v souvislosti s retrospektivním popisem příběhů Abrahama "Aba" J. Simpsona, které prožil na území dnešního Německa za druhé světové války. Tak je tomu například v epizodě *Raging Abe Simpson and His Grumbling Grandson in "The Curse of the Flying Hellfish"* (Zuřící dědeček a jeho reptající vnuk v prokletí pekelných ryb), v níž se setkáváme i s postavou Adolfa Hitlera.⁸⁹

Veliká část zmínek o Francii pochází hned z první série, kdy Bart tuto zemi navštíví v části nazvané *The Crepes of Wrath* (Kyselé hrozny sladké Francie).⁹⁰ V deváté sérii je pak právě tato země představena v díle *Treehouse of Horror VIII* (Speciálním čarodějnickém díle VIII), v jehož poslední krátké epizodě svrhne Francie na Springfield neutronovou bombu poté, co starosta Springfieldu Joe Quimby pronese urážlivé poznámky na její adresu.⁹¹ Další užití francouzštiny je pak v seriálu povětšinou vázáno na zmínky a návštěvy restaurací a kulturních institucí, například galerií a muzeí.

Nejvíce narážek na Japonsko pochází z epizody desáté série s názvem *Thirty Minutes Over Tokyo* (Třicet minut v Tokyu), v níž rodina Simpsonových navštíví právě Zemi vycházejícího slunce;⁹² většina dalších referencí na Japonsko je pak v seriálu spojena s návštěvou a stravováním se v japonských restauracích.

---

⁸⁹ *The Simpsons*. 150. díl. *Raging Abe Simpson and His Grumbling Grandson in "The Curse of the Flying Hellfish"* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 28. dubna 1996.

⁹⁰ *The Simpsons*. 11. díl. *Crepes of Wrath* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 15. dubna 1990.

⁹¹ *The Simpsons*. 182. díl. *Treehouse of Horror VIII* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 26. října 1997.

⁹² *The Simpsons*. 226. díl. *Thirty Minutes Over Tokyo* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 16. května 1999.

A konečně zmínky o Indii. Ty jsou v drtivé většině samozřejmě téměř vždy propojeny s osobou Apua Nahasapeemapetilonu. Nejvíce je jich v pěti epizodách, v nichž se hlavní linie děje točí právě kolem Apua: *Homer and Apu* (Homer a Apu), což je příběh z páté série o Homerově a Apuově cestě do Indie poté, co Apu ztratí práci v Kwik-E-Martu;⁹³ *Much Apu About Nothing* (Mnoho Apua pro nic), tedy díl sedmé série, v němž Apuovi jakožto nelegálnímu přistěhovalci hrozí vyhoštění ze Springfieldu;⁹⁴ v deváté sérii v díle *The Two Mrs. Nahasapeemapetilon*s (Dvě paní Nahasapeemapetilonové) o Apuově hinduistické svatbě;⁹⁵ v epizodě *I'm with Cupid* (Mor na Amora) z desáté série, v níž Apu rozmazluje k nelibosti ostatních obyvatel Springfieldu svou ženu Manjulu před svátkem všech zamilovaných;⁹⁶ a konečně v díle *Eight Misbehavin'* (Osm raubířů), v němž se Apuovi a Manjule narodí osm potomků.⁹⁷

Nicméně v seriálu je spousta narážek i na ostatní národy - například na Skotsko díky osobě školníka Willieho. V epizodě z desáté série *Monty Can't Buy Me Love* (Za peníze si Monty lásku nekoupí) tuto zemi dokonce Homer, pan Burns, Willie a profesor Frink navštíví.⁹⁸ Ovšem většina ostatních národů je v seriálu zmiňována v souvislosti s jídlem, což není až tak překvapivé. I přes značné zjednodušování tak Simpsonovi poskytují především menším divákům alespoň zevrubný obrázek o cizích krajích.

---

⁹³ *The Simpsons*. 94. díl. *Homer and Apu* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 10. února 1994.

⁹⁴ *The Simpsons*. 151. díl. *Much Apu About Nothing* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 5. května 1996.

⁹⁵ *The Simpsons*. 185. díl. *The Two Mrs. Nahasapeemapetilon*s [epizoda z televizního seriálu]. FOX 16. listopadu 1997.

⁹⁶ *The Simpsons*. 217. díl. *I'm with Cupid* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. února 1999.

⁹⁷ *The Simpsons*. 233. díl. *Eight Misbehavin'* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 21. listopadu 1999.

⁹⁸ *The Simpsons*. 224. díl. *Monty Can't Buy Me Love* [epizoda z televizního seriálu]. FOX 2. května 1999.

Závěr

Cílem této práce bylo ukázat, že jednotlivé díly seriálu Simpsonovi v sobě obsahují svědectví o době, ve které vznikaly, neboť se při jejich tvorbě autoři nesčetněkrát inspirovali aktuálním děním. A o náboženském, kulturním a politickém náboji seriálu Simpsonovi lze dnes už jen stěží pochybovat. Především díky velkému množství odkazů na soudobé události seriál už více než čtvrt století dokazuje, jak velký kulturní dopad může mít animovaná série, pokud je citlivě zasazena do každodenní reality. A pokud dokáže vtipnou satirou na každodenní realitu reagovat. Seriál samozřejmě v dnešní době informačního boomu nemůže být jediným působícím vlivem, který formuje názory a postoje diváka na rychle se měnící společnost; přesto mu lze přiřknout důležitou roli v procesu celosvětové amerikanizace.

Analýzou seriálu Simpsonovi práce potvrdila tezi, že Simpsonovi nám mohou sloužit jako zdroj svědectví o naší době a o vývoji multikulturní americké společnosti. Informovanost o tématech, jež seriál zpracovává, je na velmi vysoké úrovni, což mu dodává vysokou úroveň věrohodnosti; tím se v podstatě pro diváka činí ještě přitažlivějším. Jednoduchost animace a příběhů působí na diváky důvěrně a srozumitelně, takže vše, co autoři prostřednictvím seriálu světu sdělují, je snadno přijímáno ve všech koutech naší planety. Tato jednoduchost a přitažlivost je pravděpodobně jedním zdůvodů, proč dobrodružství rodiny Simpsonových zůstávají světovým fenoménem i v jednadvacátém století.

Seriál Simpsonovi se již dnes stal významnou součástí kulturního dědictví. Je zářným příkladem toho, jak je potřeba dílo vnímat v kontextu doby, ve které vzniká; za 100 let budou Simpsonovi lidem po celém světě přinášet svědectví nejen o Spojených státech amerických na přelomu 20. a 21. století.

Summary

After five hundred (and counting) episodes, *The Simpsons* is now the longest running sitcom on TV. In 1999, *Time* declared *The Simpsons* to be nothing less than the best TV show in history. It has reached an extremely wide range of viewers across the world and fans range from grade-schoolers to world-class brains. Although its satirical edge has waned somewhat in recent years it is still offering scathing critiques of America's numerous flaws and faults. Simply, *The Simpsons* is today one of the most celebrated and recognizable icons of American culture.

According to my expectations, series blends important elements of contemporary American culture with a clear critique of the institutions and individuals that participate in and uphold that culture. Whether they are describing the religious world in the US, satirizing traditional family values or reflecting different topics connected to the corrupt world of politics, authors are transmitting to the viewers their own opinion on current issues. And as these stories are intended for children as well, they could likely be their first encountering with this kind of issues, and therefore have an important influence on the development of their thoughts. Few can deny that *The Simpsons* exhibits an astute understanding of American culture. Therefore my research has proved my hypothesis.

Použité prameny a literatura

Knihy

BOWLER, Gerry. *God & The Simpsons: The Spirituality of Springfield*. Richmond: Digory Publishing, 2001. 25 s.

DALLEK, Robert. *An Unfinished Life: John Fitzgerald Kennedy, 1917 - 1963*. Boston: Little, Brown and Co., 2003. 848 s.

FUKUYAMA, Francis: *Konec dějin a poslední člověk*. Praha: Rybka Publishers, 2002. 382 s.

GILBERT, Martin. *The Routledge Atlas of American History*. New York, London: Routledge 2009. 182 s.

HUNTIGTON, Samuel P. *Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. 448 s.

KIMMEL, Daneil M. *The Fourth Network: How Fox Broke the Rules and Reinvented Television*. Chicago: Ivan R. Dee publisher, 2004. 323 s.

McLUHAN, Marshall. *Understanding media*. London and New York: Routledge, 2001. 392 s.

NÁLEVKA, Vladimír: *Světová politika ve 20. století (II.)*. Praha: Nakladatelství Aleš Skřivan ml., 2000. 288 s.

PEČENKA, Marek - LUŇÁK, Petr (1999): *Encyklopedie moderní historie*. Praha: Nakladatelství Libri.

PINSKY, Mark I. *The Gospell according to the Simpsons. Bigger and Possibly Even Better! Edition*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2001. 164 s.

RICHMOND, Ray a COFFMAN, Antonia, ed. *The Simpson: A Complete Guide to Our Favourite Family*. New York: Harper Perrenial, 1997. 256 s.

SKLAR, Robert. *Movie-Made America: A Cultural History of American Movies*. New York: Vintage Books, 1994. 432 s.

TURNER, Chris. *Planet Simpson: How a Cartoon Masterpiece Documented an Era and Defined a Generation* (1st revised ed.). London: Ebury Press, 2005. 480 s.

YOUNG, Dwight a JOHNSON, Margaret, ed. *Dear First Lady: Letters to the White House*. Des Moines: National Geographic 2008. 208 s.

Články

CANTOR, Paul A. The Simpsons: Atomistic Politics and the Nuclear Family. *Political Theory*. 1999, vol. 27 no. 6, s. 734 - 749.

CHIN, Paula. In The Eye of The Storm. *People* [online]. October 01, 1990, vol. 34, no. 13 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.people.com/people/archive/article/0,,20118869,00.html>

DALTON, Lisle, MAZUR, Eric Michael, and SIEMS, Monica (2001): Homer the Heretic and Charlie Church: Parody, Piety and Pluralism in The Simpsons. In: Mazur, E. M. - McCarthy, K.: *God in the Details: American Religion in Popular Culture*. London and New York: Routledge, s. 231 - 247.

FELTMATE, David. "It's Funny Because It's True?" The Simpsons, Satire, and the Significance of Religious Humor in Popular Culture. *Journal of the American Academy of Religion*. March 2013, Vol. 81, No. 1, s. 222 - 248.

GRAY, Jonathan. Imagining America: The Simpsons Go Global. *Popular Communication: The International Journal of Media and Culture*. 2007, vol. 5, no 2, s. 129 - 148.

JONES, Ian. Rise and fall of a comic genius. *The Guardian* [online]. Poslední změna 16. července 2007 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.theguardian.com/film/2007/jul/12/features.features11>.

McDOUGAL, Dennis a CERONE, Daniel. Ullman Has a Cow Over Simpsons: Lawsuit Alleges She Was Cut Out of Millions in Merchandising Profit. *Los Angeles Times* [online]. 19. dubna 1991 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z http://articles.latimes.com/1991-04-19/entertainment/ca-419_1_tracey-ullman-show

McELVAINE, Robert S. HNN Poll: 61% of Historians Rate the Bush Presidency Worst. *History News Network* [online]. 11. června 2008 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://historynewsnetwork.org/article/48916#sthash.PH4ovRQL.dpuf>

MORRISON, Toni. The Talk of the Town: Comment. *The New Yorker* [online]. 5. října 1998 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z: <http://www.newyorker.com/magazine/1998/10/05/comment-6543>

SEYMOUR, Gene a BYRD, Veronica. Has "Married...With Children" been muzzled? Did the boycott of the raunchy Fox sitcom ever happen? *Entertainment Weekly* [online]. 16. února 1990 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.ew.com/article/1990/02/16/has-marriedwith-children-been-muzzled>

SPITZNAGEL, Eric. George Meyer interviewed by Eric Spitznagel. *The Believer* [online] September 2004 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z http://www.believermag.com/issues/200409/?read=interview_meyer.

STEINBERG, Brian. How Fox Went From Small Outcast to Broadcast Powerhouse. *Advertising Age* [online]. 18. dubna 1991 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://adage.com/article/media/fox-small-outcast-broadcast-powerhouse/227030/>

WALSH, Carl E. What Caused 1990 - 1991 Recession? *Economic Review. Federal Reserve bank of San Francisco* [online]. 1993, no. 2, s. 33 - 48. [cit. 10. května 2015]. Dostupné z http://www.frbsf.org/economic-research/files/93-2_34-48.pdf

The Best of the Century. *Time* [online]. 31. prosince 1999 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,993039,00.html>

The Media Business: A Mother Is Heard as Sponsors Abandon a TV Hit. *New York Times* [online]. 2. února 1989 [cit. 10. května 2015]. Dostupné z <http://www.nytimes.com/1989/03/02/business/the-media-business-a-mother-is-heard-as-sponsors-abandon-a-tv-hit.html?pagewanted=1>

Dokumentární filmy a grafická díla

BROOKS, James L. Bush vs. Simpsons Commentary for “Two Bad Neighbours”. In: *The Simpsons: The Complete Fourth Season* [DVD]. 2004, 20th Century Fox UK.

GROENING, Matt. *The Los Angeles Way of Death* [kresba]. 1982.

REISS, Mike. Easter Egg Commentary for "Stark Raving Dad". In: *The Simpsons: The Complete Third Season* [DVD]. 2003, 20th Century Fox UK.

The Simpsons: America's First Family [dokumentární film]. Režie Ralph Lee, UK, BBC, 2000.

Citované epizody

The Simpsons. 1. díl. Simpsons Roasting on an Open Fire [epizoda z televizního seriálu]. FOX 17. prosince 1989.

The Simpsons. 11. díl. Crepes of Wrath [epizoda z televizního seriálu]. FOX 15. dubna 1990.

The Simpsons. 24. díl. One Fish, Two Fish, Blowfish, Blue Fish [epizoda z televizního seriálu]. FOX 24. ledna 1991.

The Simpsons. 36. díl. Stark Raving Dad [epizoda z televizního seriálu]. FOX 19. září 1991.

The Simpsons. 37. díl. Mr. Lisa Goes to Washington [epizoda z televizního seriálu]. FOX 26. září 1991.

The Simpsons. 62. díl. Homer the Heretic [epizoda z televizního seriálu]. FOX 8. října 1992.

The Simpsons. 68. díl. Mr. Plow [epizoda z televizního seriálu]. FOX 19. listopadu 1992.

The Simpsons. 71. díl. Marge vs. the Monorail [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. ledna 1993.

The Simpsons. 74. díl. I Love Lisa [epizoda z televizního seriálu]. FOX 11. února 1993.

The Simpsons. 75. díl. Duffless [epizoda z televizního seriálu]. FOX 18. února 1993.

The Simpsons. 76. díl. Last Exit to Springfield [epizoda z televizního seriálu]. FOX 1. března 1993.

The Simpsons. 80. díl. Marge in Chains [epizoda z televizního seriálu]. FOX 6. května 1993.

The Simpsons. 84. díl. Homer Goes to College [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. října 1993.

The Simpsons. 85. díl. Rosebud [epizoda z televizního seriálu]. FOX 21. října 1993.

The Simpsons. 86. díl. Treehouse of Horror IV [epizoda z televizního seriálu]. FOX 28. října 1993

The Simpsons. 89. díl. Boy-Scoutz 'n the Hood [epizoda z televizního seriálu]. FOX 18. listopadu 1993.

The Simpsons. 90. díl. The Last Temptation of Homer [epizoda z televizního seriálu]. FOX 9. prosince 1993.

The Simpsons. 94. díl. Homer and Apu [epizoda z televizního seriálu]. FOX 10. února 1994.

The Simpsons. 98. díl. Bart Gets an Elephant [epizoda z televizního seriálu]. FOX 31. března 1994.

The Simpsons. 108. díl. Sideshow Bob Roberts [epizoda z televizního seriálu]. FOX 9. října 1994.

The Simpsons. 111. díl. Lisa on Ice [epizoda z televizního seriálu]. FOX 13. listopadu 1994.

The Simpsons. 113. díl. Grampa vs. Sexual Inadequacy [epizoda z televizního seriálu]. FOX 4. prosince 1994.

The Simpsons. 131. díl. Home Sweet Homediddly-Durn-Doodilly [epizoda z televizního seriálu]. FOX 1. října 1995.

The Simpsons. 133. díl. Lisa the Vegetarian [epizoda z televizního seriálu]. FOX 15. října 1995.

The Simpsons. 138. díl. The Simpsons 138th Episod Spectacular [epizoda z televizního seriálu]. FOX 3. prosince 1995.

The Simpsons. 141. díl. Two Bad Neighbours [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. ledna 1996.

The Simpsons. 150. díl. Raging Abe Simpson and His Grumbling Grandson in "The Curse of the Flying Hellfish" [epizoda z televizního seriálu]. FOX 28. dubna 1996.

The Simpsons. 151. díl. Much Apu About Nothing [epizoda z televizního seriálu]. FOX 5. května 1996.

The Simpsons. 154. díl. Treehouse of Horror VII [epizoda z televizního seriálu]. FOX 27. října 1996.

The Simpsons. 159. díl. A Milhouse Divide [epizoda z televizního seriálu]. FOX 1. prosince 1996.

The Simpsons. 161. díl. Hurricane Neddy [epizoda z televizního seriálu]. FOX 29. prosince 1996.

The Simpsons. 171. díl. Homer vs. The Eighteenth Amendment [epizoda z televizního seriálu]. FOX 16. března 1997.

The Simpsons. 180. díl. The Principal and The Pauper [epizoda z televizního seriálu]. FOX 21. září 1997

The Simpsons. 182. díl. Treehouse of Horror VIII [epizoda z televizního seriálu]. FOX 26. října 1997.

The Simpsons. 185. díl. The Two Mrs. Nahasapeemapelons [epizoda z televizního seriálu]. FOX 16. listopadu 1997.

The Simpsons. 187. díl. Realty Bites [epizoda z televizního seriálu]. FOX 7. prosince 1997.

The Simpsons. 197. díl. Simpson Tide [epizoda z televizního seriálu]. FOX 29. března 1998.

The Simpsons. 215. díl. Sunday, Cruddy Sunday [epizoda z televizního seriálu]. FOX 31. ledna 1999.

The Simpsons. 216. díl. Homer to the Max [epizoda z televizního seriálu]. FOX 7. února 1999.

The Simpsons. 217. díl. I'm with Cupid [epizoda z televizního seriálu]. FOX 14. února 1999.

The Simpsons. 224. díl. Monty Can't Buy Me Love [epizoda z televizního seriálu]. FOX 2. května 1999.

The Simpsons. 226. díl. Thirty Minutes Over Tokyo [epizoda z televizního seriálu]. FOX 16. května 1999.

The Simpsons. 233. díl. Eight Misbehavin' [epizoda z televizního seriálu]. FOX 21. listopadu 1999.

The Simpsons. 240. díl. Alone Again, Natura-diddily [epizoda z televizního seriálu]. FOX 13. února 2000.